

ชนกลุ่มน้อยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
และสถานภาพการศึกษาในประเทศไทย
Chinese Ethnic Minorities and The status of studying in Thailand.

ผศ.ดร.เมฆม สอดส่องกุล¹

¹ผศ.ดร.เมฆม สอดส่องกุล, สาขาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศลุ่มน้ำโขงเป็นประเด็นหนึ่งที่นักวิชาการให้ความสนใจ เพราะสามารถสืบสาวถึงประวัติศาสตร์ได้หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์และภาษา ดังจะเห็นว่านักวิชาการด้านประวัติศาสตร์และภาษาตระกูลไทในปัจจุบันมุ่งความสนใจไปที่ชนกลุ่มน้อยทางตอนใต้ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน แต่ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีฐานข้อมูลภาษาไทยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่สามารถอ้างอิงได้ นักวิชาการส่วนใหญ่ที่ไม่รู้ภาษาจีนกระทำได้ทางเดียวคือพึ่งข้อมูลที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ บางครั้งข้อมูลผิดพลาดส่งผลให้การวิจัยคลาดเคลื่อน บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับการศึกษาประเด็นชนกลุ่มน้อยของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในประเทศไทยสามประการ คือ 1) ข้อมูลสังเขปและนโยบายเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน 55 กลุ่ม 2) เหตุผลที่วงวิชาการไทยสมควรเร่งพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน และ 3) บทสรุปสถานภาพการศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยของจีนในประเทศไทย

คำสำคัญ : กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย ชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน จีนศึกษา

Abstract

Investigating the ethnic minorities in Mekong river area countries has been interested by researchers because it can link to other notable issues, especially the issue of history of ethnic groups and languages. Historians studying history of the Tai ethnic minority and Tai family languages usually explore the ethnic minorities in China. However there is still no Chinese ethnic minorities database in Thai language that can be used as reference. Most of the researchers who are unable to understand Chinese usually count on English language data which sometimes contains errors, causing incorrect results in their study. This article presents three issues related to Chinese ethnic minorities which are largely examined in Thailand, namely

- 1) general information and policies about 55 ethnic minorities in China
- 2) the rationale for developing Chinese ethnic minorities database in Thai academic system
- 3) the summary of status of studying Chinese ethnic minorities in Thailand

Key words: ethnic minorities, Chinese ethnic minorities, ethnic group, Chinese Study

บทนำ

ในบริเวณประเทศภูมิภาคลุ่มน้ำโขง อันได้แก่ จีน พม่า เวียดนาม ลาว ไทย และกัมพูชา มีกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมากที่มีอารยธรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรมและภาษาแตกต่างกัน นักปราชญ์ตะวันตก Gorge Condominas and Richard Pottier(1982) กล่าวว่า “บริเวณเอเชียอาคเนย์ส่วนที่เป็นภาคพื้นดิน เป็นบริเวณที่เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นที่มีมนุษย์ต่างชาติพันธุ์และต่างภาษารวมกันอยู่เป็นจำนวนมากที่สุด และปะปนกันอย่างซับซ้อนที่สุด”(อ้างใน สุริยา :2531) กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ ถือกำเนิด ตั้งรกราก อพยพย้ายถิ่นฐาน และอยู่อาศัยกระจัดกระจายทั่วไปในบริเวณประเทศลุ่มน้ำโขงมาตั้งแต่ยังไม่มีการแบ่งอาณาเขตเป็นประเทศต่างๆ อย่างในปัจจุบัน กลุ่มชาติพันธุ์ที่พบเห็นในปัจจุบันนี้ บ้างก็มีประวัติศาสตร์ยาวนานมากกว่าชนที่เป็นเจ้าของประเทศในปัจจุบัน บ้างถูกกลืนกลายไปกับชนกลุ่มอื่นกระทั่งสูญหายไป หรือบ้างก็อาศัยปะปนกับชนเผ่าต่างๆ เกิดการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์จนหลอมรวมกันวิวัฒนาการเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใหม่ขึ้น บ้างก็แบ่งแยกอพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อื่น บ้างก็รุ่งเรืองมีอำนาจครอบครองและก่อตั้งอาณาเขตประเทศและรุ่งเรืองมาจนปัจจุบัน แต่ก็มีบางกลุ่มที่อาศัยอยู่ติดแผ่นดินในบริเวณเดิมมาแต่อดีตและสืบทอดเผ่าพันธุ์มาจนปัจจุบัน

แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มิได้มีชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยว หากแต่มีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงและติดต่อสัมพันธ์กันมาโดยตลอด ทั้งในฐานะผู้ถูกรับรองและเป็นผู้ครอบครอง หรือมีความสัมพันธ์ที่เป็นอิสระต่อกัน ในขณะเดียวกันก็มีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับชนชาติในบริเวณเอเชียอาคเนย์ จึงจำเป็นต้องศึกษาความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีนด้วย

ข้อมูลสังเขปและนโยบายเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยของประเทศจีน

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนครอบคลุมพื้นที่กว้างใหญ่ถึง 9,596,960 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณเท่ากับ 22 เท่าของประเทศไทย ทำให้ประเทศจีนรวบรวมเอาประชากรที่ต่าง ชาติพันธุ์ไว้มากมายถึง 56 กลุ่มชาติพันธุ์อยู่ด้วยกัน รัฐบาลจีนแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โดยใช้เกณฑ์เรื่องประวัติศาสตร์ความเป็นมา การสืบเชื้อสาย ประเพณีวัฒนธรรม ถิ่นที่อยู่ ศาสนา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามความเห็นชอบของกลุ่มชาติพันธุ์เอง กำหนดคกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศ

ออกเป็น 56 กลุ่ม ในการสำรวจจำนวนประชากรจีนในปี 1996(อ้างจาก seac : 2004) พบว่า ประเทศจีนมีชาวฮั่น 96.3% และ 4.7% เป็นกลุ่มชาติพันธุ์อื่น รัฐบาลจีนจึงเรียกกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่นอกเหนือจากชาวฮั่นว่า “ชนกลุ่มน้อย” ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 55 กลุ่ม โดยที่ชนกลุ่มน้อยเผ่าต่างๆ ตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยกระจายอยู่ทั่วประเทศจีน ดังภาพต่อไปนี้



คัดลอกภาพมาจาก<http://www.wenbao.net/html/whyichan/nation/images/china2.jpg>

จากแผนที่ข้างต้นจะเห็นว่า ชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนกระจายตัวตั้งถิ่นฐานอยู่ทั่วทั้งประเทศ บริเวณที่มีจุดแสดง คือที่ตั้งของชุมชนชนกลุ่มน้อย สามารถแบ่งตามภูมิภาคของประเทศจีนดังนี้

(1) ทางตอนใต้และตะวันออกรวมเกาะไต้หวัน มีทั้งสิ้น 31 กลุ่ม ได้แก่

(1) อาซาง(阿昌族Ā ChāngZú)² ในสมัยราชวงศ์ซิงเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “ชาวเอ้อชาง”(俄昌人 é chāng rén) ในพงศาวดารบันทึกไว้ว่า ชาวเอ้อชางมีหัวหน้าเผ่าชื่อ จ้าวซ่าย(早慨 Zǎo Kǎi) ปกครองเรื่อยมาจนถึงปลายราชวงศ์หยวน สืบทอดชาวเอ้อชางรวม 35 รุ่น กระทั่งศตวรรษที่สิบ ถูกชาวปายและชาวฮั่นรุกรานจึงได้ย้ายหนีไปอยู่ที่อื่น สายหนึ่งย้ายไปที่

²ข้อมูลเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยทั้ง 55 กลุ่ม ตัดตอนมาจาก เมซม(2555)

เมืองเถิงชง(腾冲Téngchōng) อีกสายหนึ่งกระจายอาศัยอยู่ร่วมกับชาวปายและชาวฮั่น ปัจจุบันชาวอาซางอาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองชนกลุ่มน้อยเผ่าไตและชนกลุ่มน้อยเผ่าจิ่งโป(傣族景颇族自治州Dǎizú Jǐngpōzú Zìzhìzhōu) ในตำบลหลงชวน(陇川Lǒngchuān) ตำบลเหลียงเหอ(梁河Liánghé) เมืองเต๋อหง(德宏Déhóng) มณฑลยูนนาน นอกจากนี้ยังมีกระจายอยู่ที่หมู่บ้านอิงเจียง(盈江Yíngjiāng) ลู่ซี(潞西Lùxī) รุ่ยลี่(瑞丽Ruìlì) ป่าซาน(保山Bǎoshān) ของตำบลหลงหลิง(龙陵Lónglíng) และเถิงชง(腾冲Téngchōng) ชนกลุ่มน้อยเผ่าอาซางมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 33,936 คน³ พูดภาษาอาซาง จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาพม่า มีสำเนียงภาษาย่อย 3 สำเนียงคือ สำเนียงเหลียงเหอ(梁河Liánghé) สำเนียงหลงชวน(陇川Lǒngchuān) และสำเนียงลู่ซี(潞西Lùxī) ไม่มีตัวหนังสือใช้ใช้อักษรจีนและอักษรไต

(2) ปาย (白族Báizú) อารยธรรมของชาวปายเริ่มมาตั้งแต่ยุคหินใหม่ มีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณเมืองเฮร์ไห่(洱海 ěrhǎi) ในยุคนั้นชาวปายอาศัยอยู่ในถ้ำ ปัจจุบันชาวปายอาศัยอยู่บริเวณภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน คือในเขตปกครองตนเองเผ่าปาย เมืองต้าลี่มณฑลยูนนาน(云南省大理白族自治州Yúnnánshěng Dàlǐ Báizú zìzhìzhōu) ได้แก่ บริเวณเมืองลี่เจียง(丽江Lì jiāng) ปี้เจียง(碧江Bì jiāng) ป่าซาน(保山Bǎoshān) หานหัว(南华Nánhuá) หยวนเจียง(元江Yuánjiāng) Kunming(昆明Kūnmíng) อันหนิง(安宁 ānníng) และในเขตอำเภอปี้เจียของเมืองก๊วยโจว(贵州毕节Guìzhōu Bìjié) อำเภอเหลียงซานของมณฑลเสฉวน(四川凉山Sìchuān Liángshān) และในอำเภอซางจื่อของมณฑลหูหนาน(湖南桑植Húnán Sāngzhí) ก็มีชนเผ่าปายอาศัยอยู่ประปราย ชนกลุ่มน้อยเผ่าปายมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,858,063 คน ประชากรส่วนใหญ่พูดภาษาปาย จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาทิเบตพม่า นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ทั่วไปคือภาษาฮั่น ในสมัยราชวงศ์หยวนและหมิงเคยใช้ภาษาเผิน(ภาษาปาย) คือภาษาที่ใช้อักษรจีนเขียนแต่อ่านเป็นภาษาปาย(汉字白读 Hànzì Báidú)

3) ปลัง(布朗族Bùlǎng zú) ภาษาจีนออกเสียงคำว่า ปู่หล่าง(布朗Bùlǎng) ชาวปลังสืบเชื้อสายมาจากชนเผ่าโบราณที่ชาวฮั่นเรียกว่า ชาวผู่ หรือ ผู่หม่าน(濮pú, 濮满, 蒲满pú mǎn, pú mǎn) ส่วนชาวไตเรียกว่า มอญ หรือ เมิ่ง(孟mèng) อาศัยอยู่บริเวณตำบลเห

³ ข้อมูลจำนวนประชากรของชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มได้มาจากการสำรวจสำมะโนประชากรของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนครั้งที่ 5 ในปี 2000 สำรวจโดย State Ethnic Affairs Commission ใน seac : 2004)

มิงไห่(勐海Měnghǎi) ตำบลจิงหง(景洪Jǐng hóng) ของเขตปกครองตนเองเผ่าไตสิบสองปันนาในมณฑลยูนนาน(西双版纳傣族自治州Xī shuāngbǎnnà Dǎizú zìzhìzhōu) และบริเวณตำบลชวงเจียง(双江Shuāng jiāng) ตำบลหย่งเต๋อ(永德Yǒngdé) ตำบลหยุน(云县Yúnxian) ตำบลเก็งหม่า(耿马Gěngmǎ) ของเมืองหลินซาง(临沧Líncāng) และบางส่วนของอ้ายยู่บริเวณตำบลหลันซาง(澜沧 Láncāng) ตำบลโม่เจียง(墨江Mò jiāng) ของเมืองซือเหมา(思茅Sī máo) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 91,882 คน ภาษาที่ใช้คือภาษาปลั่ง(布朗语Bùlǎng yǔ) จัดอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก สาขามอญเขมร แขนงว่าปะหล่อง มีสำเนียงภาษาสองสำเนียงคือภาษาปลั่งกับภาษาอัลวา มีประชากรบางส่วนสามารถพูดภาษาไต ภาษาว้า และภาษาอื่น(ภาษาจีน) ไม่มีตัวอักษรเป็นของตนเอง ใช้อักษรภาษาไตและอักษรจีน

(4) ปูยี (布依族 Bùyīzú) ชนกลุ่มน้อยเผ่าปูยีสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษที่ชื่อชนร้อยเผ่า ภาษาจีนเรียกว่า “ไปเยว่”(百越 Bǎi yuè) อาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองเหียนหนาน(黔南 Qián nán) เหียนซีหนาน(黔西南 Qián xī nán) เขตปกครองตนเองเผ่าปูยีและเผ่าแม้ว(布依族苗族自治州 Bùyīzú Miáo zú zìzhìzhōu) ในเขตเมืองอันซุ่น(安顺市Ān shùn shì) และเมืองกู่หยาง(贵阳市 Guì yáng shì) ยังมีบางส่วนกระจายอยู่อาศัยอยู่ในบริเวณเขตปกครองตนเองชนกลุ่มน้อยของมณฑลยูนนานและมณฑลเสฉวน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,971,460 คน พูดภาษาปูยี จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาจ้วงต้ง แขนงจ้วงไต เป็นภาษาที่มีความใกล้ชิดกับภาษาจ้วงมาก ภาษาจ้วงสำเนียงจ้วงเหนือ เหมือนกันกับภาษาปูยีที่พูดกันในตำบลวังโม่(望漠Wàng mò) เซ่อเฮิง(册亨Cè hēng) ตู่ซาน(独山Dú shān) อันหลง(安龙ān lóng) และตำบลชิงอี้(兴义Xīng yì) เดิมทีชนเผ่าปูยีไม่มีภาษาเขียนใช้อักษรจีนมาตลอด หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการประดิษฐ์ภาษาเขียนเป็นของตนเองโดยใช้อักษรภาษาลาติน

(5) ไต (傣族 Dǎizú) ตามพงศาวดารจีนเชื่อว่า คนไทยหรือไตอยู่ติดดินแดนสิบสองปันนามาตั้งแต่ตั้งแต่ศตวรรษที่ 1 แล้ว มีชื่อเรียกตัวเองหลายชื่อ เช่น ไตเล่อ(傣仂Dǎilè) ไตหย่า(傣雅Dǎiyǎ) ไตน่า(傣那Dǎinà) ไตเป้ง(傣绷Dǎibēng) ในสมัยอันและจินเรียกชนกลุ่มนี้ว่าเตียนเยว่(滇越Diānyuè) ต่าน(掸Dǎn) ช่าน(擅Shàn) เหลียว(僚Liáo) และจิ่วเหลียว(鸠僚Jiū Liáo) ในสมัยถังและซ่งเรียกชนกลุ่มนี้ว่าจินฉือ(金齿Jīnchǐ) เฮฉือ(黑齿Heichǐ) หมางหมาน(茫蛮Mángmán) ปายอี(白衣Báiyī) ปัจจุบันชาวไตอาศัยในเขตปกครองตนเองเผ่าไตสิบสองปันนาของมณฑลยูนนาน(西双版纳Xī shuāng bǎn nà) เขตปกครองตนเองเผ่าไตเผ่า

จิงโปเมืองเต๋อหง(德宏景颇族自治区 Déhóng Jīngpōzú zìzhìqū) ตำบลปกครองตนเองเผ่าไตเผ่าว่าเมืองเก็งหม่า(耿马傣族佤族自治县 Gěngmǎ Dǎizú Wǎzú zìzhìxiàn) ตำบลปกครองตนเองเผ่าไตเผ่าลาหู่เมืองเม้งเหลียน(孟连傣族拉祜族自治县 Mènglián Dǎizú Lāhùzú zìzhìxiàn) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,158,989 คน พูดภาษาไต(傣语 Dǎi yǔ) เป็นภาษาในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต(汉藏语系 Hàncàng yǔxì) สาขาภาษาจ้วงต้ง(壮侗语族 Zhuàng Dòng yǔ zú) แขนงภาษาจ้วงไต(壮傣语支 Zhuàng Dǎi yǔzhī) คนเผ่าไตมีตัวหนังสือของตนเอง แต่มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น มีการปรับปรุงใหม่ในปี 50 ของศตวรรษที่ 20 ใช้มาจนปัจจุบัน

(6) เต๋ออ่าง(德昂族 Dé'ángzú) ในอดีตตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นและจิ้น มีบันทึกถึงชาวผู่เหริน(濮人 Púrén) ชาวหมางหมาน(茫蛮 Mángmán) ชาวพูจื่อหมาน(扑子蛮 Pūzǐ mán) ชาววังจื่อหมาน(望苴子蛮 Wàngjūzǐ mán) ชื่อชนเผ่าเหล่านี้ล้วนเป็นชนกลุ่มเดียวกันที่มีชื่อต่างๆ กัน ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวเต๋ออ่าง ว่า และชาวปลั่งในปัจจุบัน ชาวเต๋ออ่างอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจาย ในเขตปกครองตนเองเผ่าไตเผ่าจิงโป เมืองเต๋อหง มณฑลยูนนาน(云南 德宏傣族景颇族自治州 Yúnnán Dé hóng Dǎizú Jīngpōzú) ในเขตตำบลเจิ้นคัง(镇康 Zhènkāng) เก็งหม่า(耿马 Gěngmǎ) หย่งเต๋อ(永德 Yǒngdé) ป่าซาน(保山 Bǎoshān) หลานซาง(澜沧 Lán cāng) รวมบริเวณที่อยู่อาศัยของชนเผ่านี้กระจายครอบคลุมพื้นที่กว่า 3 หมื่นตารางกิโลเมตร นับเป็นชนเผ่าที่มีการตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายมาก มักอยู่ร่วมกับชนเผ่าจิงโป(景颇 Jīngpō) เผ่าว่า(佤 Wǎ) และชาวฮั่น(汉 Hàncàng) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 17,935 คน พูดภาษาเต๋ออ่าง จัดอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก สาขามอญ-เขมร แขนงภาษาว่าเต๋อ แบ่งเป็น 3 สำเนียง คือ ปุเลย ลูมาย ถั่วจิน ไม่มีตัวหนังสือใช้

(7) ตรุ้ง(独龙族 Dúlongzú) เอกสารที่เก่าแก่ที่สุดที่กล่าวถึงชาวตรุ้งคือ บันทึกในสมัยราชวงศ์หยวน กล่าวถึงชาวตรุ้งในชื่อ “เซี่ยว”(撻 Qiao) ในสมัยหมิงและชิงเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “ฉิว”(俅 Qiu) หรือ “ฉวี”(曲 Qu) ในสมัยถังและซ่งอยู่ใต้การปกครองของน่านเจ้า(南诏 Nánzhào) และต้าหลี่(大理 Dàlǐ) ปัจจุบันชาวเผ่าตรุ้งอาศัยอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำตรุ้ง(独龙河 Dúlonghé) ซึ่งเป็นเขตติดต่อกันของเขตปกครองตนเองนุเจียง(怒江傈僳族自治州 Nùjiāng Lìsùzú zìzhìzhōu) และอำเภอปกครองตนเองก้งซาน(贡山独龙族怒族自治县 Gòngshān Dúlongzú Nùzú zìzhìxiàn) ของมณฑลยูนนาน(云南省 Yúnnánshěng) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,426 คน พูดภาษาตรุ้ง จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบต

พม่า ภาษาของชนเผ่าตรงทั้งสองบริเวณไม่แตกต่างกัน ไม่มีภาษาอักษร

(8) ฮานี(哈尼族Hānízú) บรรพบุรุษของชาวฮานี เป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของแม่น้ำต้าตุ้(大渡河Dàdùhé) บริเวณเมืองเหออี้(和夷Héyí) ซึ่งในสมัยโบราณเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเซียงที่อพยพลงมาจากเหนือ ในบันทึกชาวถังเรียกบรรพบุรุษของชาวฮานีว่า “เหอหมาน”(和蛮Hémán) ปัจจุบันชนเผ่าฮานีอาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน บริเวณตอนปลายของแม่น้ำหลี รวมทั้งพื้นที่หลายตำบลเช่น ซินผิง(新平Xīnpíng) เจิ่นหยวน(镇源Zhènyuán) โมเจียง(墨江Mòjiāng) หยวนเจียง(元江Yuánjiāng) หงเหอ(红河Hóng hé) หยวนหยาง(元阳Yuányáng) ลวี่ชุน(绿春Lǜchūn) จินผิง(金平Jīnpíng) เจียงเฉิง(江城Jiāngchéng) เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,439,673 คน พูดภาษาฮานี จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาอี ไม่มีตัวหนังสือใช้ ในปี 1957 รัฐบาลจีนได้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอักษรขึ้นใช้ โดยใช้ตัวอักษรโรมัน

(9) หุย(回族Huízú) คำเรียกชนเผ่า “หุย” ปรากฏครั้งแรกในบันทึกสมัยซ่งเหนือ(北宋Běisòng) และซ่งใต้(南宋 nánshòng) โดยมีกล่าวถึงกลุ่มชนชื่อ หุยเหอ(回纥Huíhé) และหุยกู๋(回鹘Huígǔ) ซึ่งเป็นอิสลามิกชน ในศตวรรษที่ 13 ชาวหุยเหออพยพไปทางตะวันออกพร้อมๆ กับชนเผ่าที่นับถือศาสนาอิสลามด้วยกัน ได้แก่ชาวเปอร์เซีย อาหรับ โดยอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณทุ่งราบภาคกลาง ปัจจุบันชาวเผ่าหุยรวมตัวกันอาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองเผ่าหุย เมืองหนิงเซีย(宁夏回族自治区Níngxià Huízú zìzhìqū) นอกจากนี้ในบริเวณมณฑลกานซู(甘肃Gānsù) ชิงไห่(青海Qīnghǎi) ยูนนาน(云南Yúnnán) เหอเป่ย์(河北Héběi) ซานตง(山东Shāndōng) และเหอหนาน(河南Hénán) ก็มีชุมชนชาวหุยเล็กบ้างใหญ่บ้างอาศัยอยู่ประปราย มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,816,802 คน ชาวหุยอยู่ร่วมกับชาวฮั่นมาเป็นเวลาช้านาน ปัจจุบันพูดภาษาฮั่น และหากอยู่ในชุมชนเผ่าอื่นก็จะเรียนรู้ภาษาของเผ่าใกล้เคียง

(10) จิ่งโป(景颇族Jǐngpōzú) บรรพบุรุษของชาวจิ่งโปอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของบริเวณที่ราบสูงคังจั้ง(康藏高原Kāng Zàng gāoyuán) ต่อมาอพยพลงใต้ไปตั้งถิ่นฐานที่บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลยูนนาน(云南Yúnnán) และทางตะวันตกของแม่น้ำจู(怒江Nùjiāng) ปัจจุบันอาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองเผ่าไตเผ่าจิ่งโปเมืองเต๋อหง มณฑลยูนนาน(云南德宏傣族景颇族自治州Yúnnán Déhóng Dǎizú Jǐngpōzú zìzhìzhōu) ในบริเวณที่เป็นหุบเขา เช่นเขตตำบลลูซี(路西Lùxī) รุ่ยลี่(瑞丽Ruìlì) หล่งชวน(陇川Lǒngchuān) อี้

หง(盈江Yíngjiāng) และตำบลเหลียงเหอ(梁河Liánghé) บ้านเพียนหม่า(片马Piànmǎ) กู่ล่ง(古浪Gǔlàng) กังฝาง(岗房Gāngfáng) ในเขตปกครองตนเองนุ่เจียง(怒江Nùjiāng) เผ่าลีซู(傈僳族Lìsùzú) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 132,143 คน พูดภาษาจิงโป จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาจิงโป นอกจากนี้บางกลุ่มพูดภาษาโจว(Zaiwa language) จัดอยู่ในสาขาสาภาษาม่า มีภาษาเขียนที่พัฒนาขึ้นภายหลังโดยใช้ตัวอักษรโรมัน

(11) จีโน(基诺族jīnuò zú) “จีโน” เป็นคำเรียกที่ชนเผ่านี้เรียกตัวเองหมู่บ้านชาวจีโนเดิมเรียกว่า “เซาจีโน”(基诺山Jīnuòshān) พงศาวดารราชวงศ์ซิงเรียกชุมชนชาวจีโนว่า “โยวเล่อซาน”(攸乐山Yōulèshān) เอกสารบันทึกภาษาจีนที่เกี่ยวข้องกับชาวจีโนที่เก่าแก่ที่สุดสามารถสืบค้นได้คือในสมัยศตวรรษที่ 18 คือช่วงปลายสมัยราชวงศ์หมิงต่อไปถึงต้นสมัยราชวงศ์ชิง คำว่า “จีโน” มีความหมายว่า “ทายาทของลุง” หรือ “ชนเผ่าที่เคารพลุง” ปัจจุบันตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านจีโน ในเขตปกครองตนเองเผ่าไตสิบสองปันนาของมณฑลยูนนาน(云南西双版纳傣族自治州Yúnnán Xī shuāng bǎnnà Dǎizú zìzhìzhōu) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 20,899 คน พูดภาษาจีโน จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบต - พม่า แขนงภาษาอื่นไม่มีตัวหนังสือใช้

(12) ลาหู่(拉祜族Lāhù zú) ชาวลาหู่สืบเชื้อสายมาจากชนชาติเซียง(羌人Qiāngrén) ซึ่งเป็นชนเผ่าโบราณที่ดำรงชีวิตอยู่ในบริเวณกานชู่และที่ราบสูงทิเบตมาแต่ครั้งบรรพกาล ต่อมาอพยพลงได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณตอนใต้ของฝั่งแม่น้ำจินซา(金沙江Jīnshājiāng) ซึ่งเป็นพื้นที่ของมณฑลยูนนานในปัจจุบัน ในสมัยฉินและฮั่นดำรงชีวิตอยู่ในบริเวณชุมชนที่พูดภาษาแขนงภาษาอี(彝语支Yí yǔzhī) จึงถูกเรียกว่า ชาวอีคุนหมิง(昆明夷Kūnmíng Yí) นับเป็นบรรพบุรุษชาวลาหู่รุ่นแรก เรียกตัวเองว่า “ลาหู่” แต่บุคคลภายนอกเรียกชนเผ่านี้ต่างกันไปหลายชื่อ เช่น หลัวเฮย(倮黑Luòhēi) เกอซัว(哥搓Gēcuō) หมี่ยน(緬Miǎn) มูเซอ(目舍Mùshè) ชู่ซง(苦聰Kǔcōng) เป็นต้น ปัจจุบันชาวลาหู่ประมาณ 80% อาศัยอยู่ในแถบลุ่มน้ำหลานซาง(澜沧Láncāng) บริเวณเมืองซือเหมา(思茅Sīmáo) หลินซาง(临沧Líncāng) ในเขตที่เป็นรอยต่อของเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา เขตปกครองตนเองเผ่าฮานี(哈尼Hāní) เผ่าอี(彝族Yízú) และในเมืองยวี่ซี(玉溪Yùxī) ก็มีชนเผ่าลาหู่อาศัยอยู่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 453,705 คน พูดภาษาลาหู่ จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาอี ชาวลาหู่อาศัยอยู่ร่วมกับชาวฮั่นและชาวไตมาเป็นเวลาช้านาน ส่วนมากสามารถพูดภาษาไตและภาษาฮั่นได้ ในอดีตเคยใช้อักษรที่ประดิษฐ์ขึ้นจากตัวอักษรโรมันโดยหมอสอน

ศาสนาตะวันตก กระทั่งปี ค.ศ. 1957 ได้พัฒนาขึ้นใช้อย่างเป็นทางการ

(13) **มู่หล่าว** (仫佬族 Mǔlǎozú) มีวิวัฒนาการมาจากชาวชนเผ่าในอดีตที่ชื่อว่า เหลียว (僚 Liáo) ดำรงชีวิตและตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณอยู่ทางตอนใต้ของเทือกเขาหยินหลิง (云岭 Yúnlǐng) ซึ่งอยู่ในบริเวณที่ราบสูงหยินก๊วย (云贵 Yúnguì) หลังจากยุคราชวงศ์ถังและซ่งเป็นต้นมาเรียกชื่อว่า ชาวเหลียว (僚 Liáo) หรือชาวหลิง (伶 Líng) มีชื่อเรียกพื้นเมืองว่า “หมู่หล่าว” (姆佬 Mǔlǎo) ต่อมาชาวหมู่หล่าวแยกตัวออกมาจากชาวหลิงและชาวเหลียว ก่อตัวกันเป็นชนเผ่าใหม่ในสมัยซ่ง ในอดีตมีชื่อเรียกตัวเองหลายชื่อ เช่น “หลิง” (伶 Líng) “จิ้น” (谨 Jìn) ชาวจ้วงเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “บูจิ้น” (布谨 Bùjìn) หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนเรียกชื่ออย่างเป็นทางการว่า “มู่หล่าว” ปัจจุบันชาวหมู่หล่าวส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณอำเภอปกครองตนเองมู่หล่าวในเมืองหลัวเฉิง (罗城 Luóchéng) ของมณฑลกว่างซี (广西 Guǎngxī) นอกจากนี้ยังมีกระจัดกระจายอยู่ตามปะปนกับชนกลุ่มน้อยเผ่าอื่นได้แก่ จ้วง (壮 Zhuàng) ฮั่น (汉 Hàn) เย้า (瑶 Yáo) แม้ว (苗 Miáo) ตัง (侗 Dòng) เหมาหนาน (毛南 Máo nán) และสูย (水 Shuǐ) เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 207,352 คน พูดภาษามู่หล่าว ยังไม่สามารถจัดกลุ่มได้แน่ชัด แต่เป็นภาษาที่มีความใกล้ชิดกับภาษาเหมาหนาน ภาษาตัง และภาษาสูย

(14) **แม้ว** (苗族 Mǎozú) ชาวแม้วสืบเชื้อสายมาจากชนเผ่ากลุ่มเล็กกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำฮวงโหและแม่น้ำแยงซีที่ชื่อ “หนานหนาน” (南蛮 Nánmán) ในสมัยฉินฮั่น (秦汉时代 Qín Hànshídài) ตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนขึ้นในบริเวณพื้นที่เมืองเซียงซี (湘西 Xiāngxī) และเฉียนตง (黔东 Qiándōng) ในปัจจุบัน ในอดีตเรียกชื่อว่าบริเวณ อู่ซี (五溪 Wǔxī) ในบริเวณดังกล่าวมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่รวมกันมากมาย จึงรวมเรียกชื่อว่า อู่ซีหนาน (五溪蛮 Wǔxīmán) หรืออู่หลิงหนาน (武陵蛮 Wǔlíng mán) ต่อมาชนกลุ่มน้อยเหล่านี้กระจัดกระจายอพยพไปทางตะวันตก ปัจจุบันนี้ชาวแม้วมีถิ่นฐานอยู่ในเมืองและมณฑลต่างๆ ในจีนหลายแห่ง เช่น ก๊วยโจว (贵州 Guìzhōu) หูหนาน (湖南 Húnán) ยูนนาน (云南 Yúnnán) เสฉวน (四川 Sìchuān) กว่างซี (广西 Guǎng xī) หูเป่ย์ (湖北 Húběi) ไหหลำ (海南 Hǎinán) ถิ่นที่มีชาวแม้วรวมตัวกันอยู่มากที่สุดคือ บริเวณรอยต่อทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเมืองเฉียนกับเมืองเซียงเอ้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เมืองเซียงซี มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,940,116 คน พูดภาษาแม้ว จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาแม้วเย้า⁴ แขนงภาษาแม้ว แบ่ง

⁴นักภาษาศาสตร์ตะวันตก เช่น เบนดิค (Benedic, 1972) กันไว้นอกภาษาตระกูลจีน-ทิเบต โดยแยกเป็นตระกูลม้ง-เย้า

ได้ 3 สำเนียงคือ สำเนียงเซียงซีตะวันออก(湘西 Xiāngxī) สำเนียงเฉียนตงส่วนกลาง(黔东 Qíndōng) และสำเนียงชวนเฉียนเตียนตะวันตก สำเนียงชวนเฉียนเตียนตะวันตกยังแบ่งออกได้อีก 7 สำเนียงย่อย ปี 1956 รัฐบาลจีนได้ประดิษฐ์อักษรสำหรับชนเผ่าแม้วขึ้นโดยใช้ตัวอักษรโรมัน และใช้อย่างกว้างขวางจนปัจจุบัน

(15) **เหมินปา**(门巴族 Ménbāzú) ศิลาจารึกเมื่อปี ค.ศ.823 ของวัดเจาซือ(昭寺 Zhāosì) ที่สร้างอยู่ในลาซา(拉萨 Lāsà) เขตปกครองตนเองทิเบต(西藏 Xīzàng) กล่าวว่า “ชาวมอญ(孟族 Mèng zú) ร่วมกับชนเผ่าต่างๆ แยกชิงบรรณาการกับราชสำนักกู่ฟาน(吐蕃王朝 Tǔfān wángcháo)” ชนชาวมอญที่กล่าวถึงในที่นี้มีชาวเหมินปารวมอยู่ด้วย ปัจจุบันชนเผ่าเหมินปามีถิ่นฐานอยู่ในเมืองเหมินหยวี(门隅 Mén yú) บริเวณตะวันออกเฉียงเหนือของเขตปกครองตนเองทิเบต กลางศตวรรษที่ 19 มีชาวเหมินปาบางส่วนหลบหนีจากการถูกกดขี่ใช้แรงงานทาสของชาวทิเบต อพยพหลบหนีไปทางตะวันออกและตั้งถิ่นฐานที่เมืองโม้วทัว(墨脱 Mòtuō) ชนกลุ่มน้อยเผ่าเหมินปา มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,923 คน พูดภาษาเหมินปา จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาทิเบตพม่า แขนงภาษาทิเบต ไม่มีภาษาเขียน ใช้อักษรทิเบต

(16) **น่าซี**(纳西族 Nàxīzú) บรรพบุรุษของชาวน่าซีมีความใกล้ชิดทางชาติพันธุ์กับชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่มีชื่อเรียกในสมัยฮั่นว่า “เหมานิวอี้”(牦牛夷 Máo niú yí) ชื่อในสมัยจิ้นเรียกชื่อว่า “หมัวซาอี้”(摩沙夷 Mó shā yí) ในสมัยถังเรียกว่า “หมัวเซี่ยมาน”(磨些蛮 Mó xiē mán) ชาวน่าซีมีถิ่นที่อยู่ในอำเภอปกครองตนเองเผ่า่น่าซีเมืองลี่เจียง ของมณฑลยูนนาน(云南丽江纳西族自治县 Yúnnán Lìjiāng Nàxīzú zìzhìxiàn) นอกจากนี้ในอำเภอเหยียนหยวน(盐源 Yányuán) เหยียนเปียน(盐边 Yánbiān) มู่หลี่(木里 Mùlǐ) ของมณฑลเสฉวน และในอำเภอหมางคัง(茫康 Máng kāng) ของทิเบตก็มีชาวน่าซีอาศัยอยู่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 308,839 คน พูดภาษาภาษาน่าซี จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาอี่ ในอดีตมีอักษรภาพสื่อความหมายเรียกว่า “อักษรตงปา”(东巴文 Dōngbāwén) และมีอักษรแบบแทนเสียงเรียกว่า “เกอปา”(哥巴文 Gēbāwén) แต่ใช้ไม่แพร่หลาย และสูญหายไปในที่สุด ปัจจุบันชาวน่าซีใช้ภาษาเขียนที่ประดิษฐ์ขึ้นจากอักษรโรมันในปี 1957

(17) **นู่**(怒族 Nùzú) เป็นชนเผ่าเก่าแก่ที่อาศัยติดแผ่นดินสองฝั่งแม่น้ำนู่และแม่น้ำหลานชางมาแต่โบราณกาล มีพัฒนาการมาจากชนเผ่าหลู่หุ่มาน(卢鹿蛮 Lúlù mán) ซึ่งเป็นชนเผ่าดั้งเดิมในสมัยถึงที่อาศัยอยู่บริเวณที่เป็นเมืองฝู่กั่งและเมืองก้งซานของมณฑลยูนนาน

ปัจจุบันชาวเผ่าส่วนใหญ่มีถิ่นฐานอยู่ใน 3 อำเภอของมณฑลยูนนานได้แก่ ปี้เจียง(碧江 Bì jiāng) ฝู่ก้ง(福贡Fúgòng) ก้งซาน(贡山Gòngshān) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 28,759 คน พูดภาษาภาษาญ่ จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า ภาษาญ่ต่างสำเนียงในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันมาก ผู้คนที่อาศัยอยู่ต่างอำเภอกัน ไม่สามารถใช้ภาษาญ่ที่ต่างสำเนียงกันสื่อสารกันเข้าใจได้ ไม่มีตัวหนังสือใช้ ส่วนใหญ่ใช้อักษรจีน

(18) ส่วย(水族Shuǐzú) ภาษาจีนออกเสียงว่า “ส่วย” สืบเชื้อสายและแตกแขนงมาจากชนร่อยเผ่าโบราณที่ชื่อ “ไปเยว่”(百越 Bǎiyuè) ซึ่งมีอารยธรรมมาตั้งแต่สมัยฉินอัน ในสมัยถังและซ่งมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับชนเผ่าที่พูดภาษากลุ่มจ้วงต้ง(壮侗 Zhuàng Dòng) ว่า “เหลียว”(僚Liáo) จนถึงสมัยหมิงและชิงจึงแยกตัวเองออกมาเรียกตัวเองว่า “ส่วย”(水 shuǐ) อารยธรรมของชาวส่วยเริ่มถือกำเนิดตั้งแต่สมัยเป่ย์ซ่ง โดยตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งอยู่บริเวณรอยต่อของต้นแม่น้ำหลง(龙江 Lóngjiāng) และต้นแม่น้ำหลิว(柳江 Liǔjiāng) โดยมีชื่อเรียกในสมัยนั้นว่า “เขตผู่ส่วย”(抚水州 Fǔshuǐzhōu) ปัจจุบันชาวเผ่าส่วยส่วนใหญ่มีถิ่นฐานอยู่ที่เขตปกครองตนเองเผ่าส่วย มณฑลกุ้ยโจว(贵州水族自治州Guì zhōu Shuǐzú zìzhìzhōu) และกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ของมณฑลกุ้ยโจวเช่น ลีโป(荔波 Lìbō) ตูซาน(独山 Dúshān) ตูหยวิน(都匀 Dūyún) หรงเจียง(榕江 Róngjiāng) ฉงเจียง(从江 Cóngjiāng) และมีส่วนน้อยที่กระจัดกระจายอยู่ในตำบลต่างๆ ของมณฑลกวางซี มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 406,902 คน พูดภาษาภาษาส่วย จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาจ้วงต้ง แขนงภาษาต้งส่วย ในอดีตมีตัวหนังสือเป็นของตนเอง แต่ปัจจุบันใช้อักษรจีน

(19) เซอ(畲族Shēzú) ชาวเซอ เรียกตัวเองว่า “ซานฮา”(山哈shānhā) หมายถึงผู้ที่อาศัยอยู่บนภูเขา สืบเชื้อสายมาจากชนกลุ่มเดียวกับชนเผ่าเย้า(瑶族Yáozú) ชื่อ “อู่หลิงหมาน”(武陵蛮Wǔlíng Mán) หรือเรียกอีกชื่อว่า “อู่ซีหมาน”(五溪蛮Wǔ xīMán) ซึ่งมีชีวิตอยู่ในยุคฮั่น(汉Hàn) และจิ้น(晋Jìn) ปัจจุบันตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน บริเวณมณฑลฝูเจี้ยน(福建Fújiàn) เจ้อเจียง(浙江Zhèjiāng) เจียงซี(江西Jiāngxī) กว่างตง(广东Guǎngdōng)และอันฮุย(安徽 ānhuī) พงศาวดารในสมัยถังมีบันทึกเกี่ยวกับชนเผ่าเซอหลายชื่อคือ หมาน(蛮Mán) หมานเหลียว(蛮僚Mán Liáo) ตงหมาน(峒蛮Dòng Mán) หรือตงเหลียว(峒僚 Dòng Liáo) จนถึงสมัยซ่งได้ เริ่มมีบันทึกเกี่ยวกับชาวเซอ โดยเรียกชื่อชนกลุ่มนี้ว่า “ชาวเซอ”(畬民 Shēmín) และ “เฉียนหมิน”(拳民Quánmín) หลังปฏิวัติวัฒนธรรมชนกลุ่มนี้เปลี่ยนชื่อเป็น เผ่าเซอ(畲族Shēzú) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 709,592 คน พูดภาษา

ภาษาเซอ จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาแม้วเข้า 99% ของคำในภาษาเซอใกล้เคียงกับภาษาจีนสำเนียงแคะ(客家Kèjiā) แต่มีความแตกต่างกันด้านระบบเสียง และมีคำศัพท์บางคำเป็นคนละคำแยกต่างหากจากภาษาจีนแคะ ไม่มีตัวหนังสือใช้ใช้อักษรจีน

(20) ว้า(佤族Wǎzú) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เก่าแก่มากรุ่นหนึ่งในมณฑลยูนนานในสมัยฮั่นจิ้น(汉晋Hàn Jìn) เรียกชนกลุ่มที่พูดภาษากลุ่มมอญเขมรแถบมณฑลยูนนานว่า “ผู่”(濮Pú) ชนกลุ่มนี้อาศัยปะปนอยู่กับชนชาวไต(傣Dǎi) ชาวจ้วง(壮Zhuàng) ตามแถบลุ่มแม่น้ำหลานชาง(澜沧江Láncāngjiāng) ต่อมาในสมัยถังและซ่งเรียกชื่อกลุ่มชนในบริเวณนี้ต่าง ๆ กัน เช่น วังหมาน(望蛮Wàng Mán) ผู่จิหมาน(朴子蛮Pǔzǐ Mán) ชื่อโซ่วผู่(赤口濮Chìkǒupú) เฮยเฟินผู่(黑焚濮Heifénpú) ซึ่งล้วนเป็นชื่อเรียกกลุ่มชนที่พูดภาษาสาขาว่าปะหล่อง(佤崩龙语支Wǎbēnglóng yǔzhī) ทั้งสิ้น ในสมัยหยวนชนกลุ่มผู่หมานแบ่งออกเป็นสองกลุ่มย่อย คือ เจิงผู่(生蒲Shēngpú บางครั้งก็เรียกว่าเหยผู่ 野蒲Yěpú หมายถึงผู่ดิบ หรือผู่ป่า) อีกกลุ่มหนึ่งคือ สู่ผู่(熟蒲Shúpú หมายถึงผู่สุก) ชาวเจิงผู่ที่อาศัยอยู่บริเวณเมืองเจิ้นคังนี้เป็นบรรพบุรุษของชาวว่า ปัจจุบันชาวว่ามีถิ่นฐานอยู่ในมณฑลยูนนาน ที่อำเภอซีเหมิง(西盟Xīméng) ชางหยวน(沧源Cāngyuán) เมืองเหลียน(孟连Mènglián) นอกจากนี้ยังมีกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ครอบคลุมพื้นที่ช่วงทิศใต้ของเทือกเขาภูเขา(怒山Nùshān) ระหว่างแม่น้ำหลานชาง(澜沧江Láncāngjiāng) ต่อกับแม่น้ำสารวัน(萨尔温江Sǎ' ěr wēn jiāng) จึงเรียกชื่อบริเวณหุบเขานี้ว่า “หุบเขาอาหว่า”(阿佤山区Ā wǎ shānqū) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 396,610 คน พูดภาษาว่า จัดอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก สาขาภาษามอญเขมร แขนงภาษาว่า มีสามสำเนียงภาษาคือ ปาราวเคอ(巴饶克Bārǎokè) อาหว่า(阿瓦Ā wǎ) และ หว่า(瓦wǎ) ไม่มีภาษาเขียน มีตัวอักษรว่าที่ประดิษฐ์ขึ้นโดยหมอสอนศาสนาคริสต์ แต่ไม่เป็นที่นิยม ต่อมาปี 1957 รัฐบาลจีนส่งนักภาษาศาสตร์จีนไปลงพื้นที่และประดิษฐ์ตัวหนังสือขึ้นโดยใช้อักษรโรมัน ซึ่งใช้มาจนปัจจุบัน

(21) เย้า(瑶族Yáo zú) ชนเผ่าเย้า(ภาษาจีนเรียกว่า “เหยา”) มีความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ใกล้ชิดกับชนเผ่าโบราณชื่อ “จิงหมาน”(荆蛮Jīng Mán) และ “ฉางซาอู่หลิงหมาน”(长沙武陵蛮Chángshā Wǔlíng Mán) มีชื่อเรียกตัวเองหลายชื่อ อ่านตามเสียงอักษรจีนที่บันทึกไว้มี เหมี่ยน(勉Miǎn) จินเหมิน(金门Jīnmén) บู่หนู่(布努Bùnnǚ) ปิงตั่วโยว(炳多优Bǐngduōyōu) เฮยโหยวเหมิง(黑尤蒙Heiyóuméng) ลาเจีย(拉珈Lājiā) นอกจากนี้ด้วยเหตุที่ชาวเย้าในแต่ละท้องถิ่นมีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และลักษณะที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน จึงมีชื่อ

เรียกตนเองแตกต่างกันไปด้วย เช่น ซานจื่อเหยา(山子瑶Shānzǐ Yáo) หมายถึงชาวเย้าภูเขา ป้ายคุเหยา(白裤瑶Báikù Yáo) หมายถึงเย้ากางเกงขาว หงเหยา(红瑶Hóng Yáo) หมายถึงเย้าแดง หลานเตี้ยนเหยา(蓝靛瑶Lándiàn Yáo) หมายถึงเย้าน้ำเงิน ผิงตี้เหยา(平地瑶Píngdì Yáo) หมายถึงเย้าที่ราบ เอ้าเหยา(坳瑶Ào Yáo) หมายถึงเย้าที่ราบหุบเขา เป็นต้น หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงเรียกชื่อชนเผ่านี้รวมกันว่า “เหยา” ปัจจุบันชนเผ่าเหยาอาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงในมณฑลกวางซี และกระจายอยู่ตามมณฑลต่างๆ เช่น ยูนนาน กวางซี กุ้ยโจว มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,637,421 คน พูดภาษาเหยา แต่การแบ่งสายตระกูลภาษาค่อนข้างซับซ้อน เพราะภาษาในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันมาก ถึงขั้นที่ภาษาเหยาในต่างพื้นที่กันไม่สามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ บางกลุ่มพูดภาษาจีนและภาษาจ้วงไม่มีภาษาเขียน ส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีน

(22) อี้(彝族Yízú) เดิมคือชนเผ่าเชียงโบราณ(古羌人Gǔqiāngrén) ที่อพยพลงใต้ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ซึ่งในขณะนั้นได้มีชนเผ่าโบราณหลายกลุ่มอพยพมาและตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อนแล้ว เมื่อชนเชียงโบราณอพยพมาถึงก็ได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ปะปนรวมกันกับ “ชนร้อยเผ่า”(百越族Bǎiyuèzú) จนผสมผสานกลมกลืนกันขึ้น จากนั้นบรรพบุรุษของชาวอี้ได้แบ่งออกเป็นสองกลุ่มเรียกชื่อว่า อุหมาน(乌蛮Wū Mán “หมานดำ”) และปายหมาน(白蛮Bái Mán “หมานขาว”) กลุ่มหมานดำคือกลุ่มที่พัฒนามาจากชนเผ่าบริเวณคุนหมิง ส่วนกลุ่มปายหมานคือกลุ่มชนชาวໄສวและผู่เป็นหลัก ปัจจุบันชนเผ่าอี้มีชื่อเรียกตัวเองต่างกันไปตามแต่ละท้องที่ เช่น นั่วซู(诺苏Nuòsū) นาสู(纳苏Nàsū) หลั่วอู่(罗武Luówǔ) หมี่ซาโพ(米撒泼Mǐ sāpō) ซาหนี(撒尼Sānǐ) อาซี(阿西Ā xī) เป็นต้น บริเวณที่มีชาวอี้อาศัยอยู่มากได้แก่ มณฑลเสฉวน มีชาวอี้อยู่ที่กลุ่มปกครองตนเองชาวอี้เขาเหลียงซาน(凉山Liángshān) ที่มณฑลยูนนานมีชาวอี้อยู่ที่กลุ่มปกครองตนเองชาวอี้เมืองฉู่ยง(楚雄Chǔxiong) และกลุ่มปกครองตนเองเผ่าฮานี่เมืองหงเหอ(红河Hónghé) ที่มณฑลกุ้ยโจวมีชาวอี้อยู่ที่เมืองปี้เจี๋ย(毕节Bìjié) และลั่วผานส่วย(六盘水Liùpánshuǐ) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,762,286 คน พูดภาษาอี้ จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาอี้ มี 6 สำเนียงภาษา เดิมมีภาษาเขียนที่เป็นอักษรภาพ ชื่อว่า อักษรหนาง(囊文Nángwén) ในปี 1975 มณฑลเสฉวนพัฒนาอักษรภาษาอี้ให้กับชาวอี้ที่กลุ่มปกครองตนเองชาวอี้เหลียงซาน

(23)จ้วง(壮族Zhuàngzú) ชาวจ้วงวิวัฒนาการมาจากชาวเยว่ในสมัยโบราณ ถิ่นฐานเดิมอยู่ที่หลิ่งหนาน(岭南Lǐngnán) มีชื่อในบันทึกทางประวัติศาสตร์ว่า ซีหว่า(西瓯

Xī' ōu) และลั่วเยว่(骆越Luòyuè) ซึ่งเป็นชนกลุ่มย่อยในกลุ่มชนร้อยเผ่าไปเวยว่ กลุ่มชนสองกลุ่มนี้ วัฒนาการมาเป็นชาวจ้วงในปัจจุบัน ปัจจุบันนี้ชาวจ้วงมีถิ่นฐานอยู่ที่เขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงมณฑลกว่างซี(广西壮族自治区Guǎngxī Zhuàngzú zìzhìzhōu) เขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงและเผ่าแม้วมณฑลยูนนาน(云南壮族苗族自治州Yúnnán Zhuàngzú Miáozú zìzhìzhōu) และมีส่วนน้อยกระจายอยู่ที่ในบริเวณต่างๆ ของมณฑลกว่างตง(广东Guǎngdōng) หูหนาน(湖南Húnán) กุ้ยโจว(贵州Guì zhōu) และเสฉวน(四川Sì chuān) คำเรียกชื่อชาวจ้วงเป็นคำที่ชนกลุ่มนี้ใช้เรียกตนเองว่า “ปู้จ้วง” นอกจากนี้ชาวจ้วงมีคำเรียกตัวเองอีกมากมายแตกต่างกันตามถิ่นที่อยู่ เช่น ปู้หนง(布依Bùníng) ปู้ถู่(布土Bùtǔ) ปู้ย่าง(布样Bùyàng) ปู้ปาน(布斑Bùbān) ปู้เยว่(布越Bùyue) ปู้นั่ว(布那Bùnà) หงอาน(侗安Nóng' ān) ปู้เพียน(布偏Bùpiān) ถูลั่ว(土佬Tǔlǎo) เกาหลาน(高栏Gāolán) ปู้มาน(布曼Bùmàn) ปู้ด้าย(布岱Bùdài) ปู้หมิ่น(布敏Bùmǐn) ปู้หลง(布陇Bùlǒng) ปู้ตง(布东Bùdōng) เป็นต้น หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนรวมเรียกชื่อชนเผ่านี้ว่า “ถ้ง”(僮族Tóngzú) ในปี 1965 โจวเอินหลาย(周恩来Zhōu Ènlái) เสนอให้รัฐบาลจีนเปลี่ยนชื่อเรียกชนกลุ่มนี้เป็น “จ้วง”(壮Zhuàng) ชาวจ้วงเป็นชนกลุ่มน้อยในจีนที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ปัจจุบันมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 16,178,811 คน พูดภาษาจ้วง จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต⁵ สาขาภาษาจ้วงต้ง แขนงภาษาจ้วงไต ในสมัยชังได้มีการใช้ภาษาเขียนที่เป็นอักษรจีนแบบเหลี่ยม แต่ไม่เป็นที่แพร่หลาย ในปี 1955 รัฐบาลจีนพัฒนาระบบการเขียนอักษรภาษาจ้วงโดยใช้อักษรโรมัน และใช้อย่างแพร่หลายมาจนปัจจุบัน

(24) ผูหมี่(普米族Pǔmǐ zú) เดิมเป็นกลุ่มชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บนที่ราบสูงทิเบต ต่อมาอพยพจากบริเวณที่หนาวเย็นลงไปตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ราบพื้นดินที่มีอากาศอบอุ่นกว่า ประมาณเวลาอยู่ในยุคก่อนคริสต์ศตวรรษที่ 7 แล้วตั้งถิ่นฐานในบริเวณที่เป็นเขตมณฑลเสฉวน ปัจจุบันชนเผ่าผูหมี่ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่อำเภอหลานผิง(兰坪Lánpíng) ลี่เจียง(丽江Lìjiāng) เวยซี(维西Wéixī) หย่งเซิ่ง(永胜Yǒngshèng) และเขตปกครองตนเองเผ่าอี(彝族Yízú) อำเภอหนิงลั่ง(宁蒗Nínglàng) นอกจากนี้ยังมีบางส่วนของอาศัยอยู่อำเภอเหยียนหยวน(盐源Yányuán) และเขตปกครองตนเองทิเบตอำเภอหมู่ลี่(木里Mùlǐ)มณฑลเสฉวน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 33,600 คน พูดภาษาภาษาผูหมี่ จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า ชาวผูหมี่ที่อำเภอหนิงลั่ง(宁蒗Nínglàng) เคยใช้ภาษาเขียนของภาษาทิเบต แต่ไม่เป็นที่

⁵นักภาษาศาสตร์นอกประเทศจีนจัดไว้เป็นภาษาตระกูลไท(Tai) เช่น Edmondson และ Solnit(1997) Bebedict(1972)

นิยม ปัจจุบันใช้ภาษาจีน

(25) ลีซู(傣族Lǐsùzú) เป็นชนกลุ่มย่อยกลุ่มหนึ่งของชนเผ่าโบราณชื่อ อุหมาน (乌蛮Wū mán “หมานดำ”) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางสายเลือดกับชนเผ่าอี(彝族Yízú) และ เผ่าน่าซี(纳西族Nàxīzú) ในศตวรรษที่ 8 บรรพบุรุษของชาวลีซูตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำจินชา(金沙江Jīnshājiāng) ต่อมาอพยพหลบหนีลงไปทางใต้แยกเป็นสองสาย สายหนึ่งไปทางทิศตะวันตกและตะวันออก เข้าสู่บริเวณเมืองเต๋อหง(德宏Déhóng) หลินชาง(临沧Líncāng) และเกิงหม่า(耿马Gěngmǎ) อีกสายหนึ่งอพยพไล่เลาะไปตามฝั่งแม่น้ำจินชางจนถึงถิ่นฐานอยู่ที่เมืองลู่เซวี่ยน(禄劝Lùquàn) และต้าเหยา(大姚Dà yáo) ปัจจุบันอาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองนู่เจียง(怒江Nùjiāng) เผ่าลีซูของมณฑลยูนนาน และยังมีกระจัดกระจายอยู่ในตำบลและอำเภอต่างๆ ของมณฑลยูนนาน ในมณฑลเสฉวน(四川Sìchuān) ก็มีชาวลีซูอาศัยอยู่ประปราย ปัจจุบันชาวลีซูมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 634,912 คน พูดภาษาลีซู จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาอี

(26) หลี(黎族Lí zú) ชนชาวหลีสืบเชื้อสายมาจากชนน้อยเผ่าชื่อปายเยวในสมัยโบราณ ในอดีตชาวฮั่นมีคำเรียกชนกลุ่มน้อยทางตอนใต้หลายชื่อ โดยไม่ได้แบ่งว่าเป็นชนกลุ่มใด ในสมัยซันเรียกกว่าลั่วเยว(骆越Luò yuè) สมัยตังฮั่นเรียกว่า หลี(里Lǐ) หมาน(蛮Mán) สมัยสุยและถังเรียกว่าหลี่(俚Lǐ) เหลียว(僚Liáo) ปัจจุบันชนกลุ่มน้อยเผ่าหลีอาศัยอยู่ตามเชิงเขา บริเวณตอนใต้ของมณฑลไหหลำในเขตตำบล ฉง-จง(琼中Qióngzhōng) ปายซา(白沙Báishā) ชางเจียง(昌江Chāngjiāng) ตงฟาง(东方Dōngfāng) เล่อตง(乐东Lèdōng) หลิงสู่ย(陵水Língshuǐ) ป่าวอิง(保亭Bǎo tíng) เมืองทงซือ(通什Tōngshí) เมืองซานย่า(三亚Sānyà) มีสำเนียงภาษาและการแต่งกายแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องที่ ชื่อเรียกตัวเองก็แตกต่างกันด้วย เช่น บั่น(伴Bàn) ฉี(岐Qí) ฉี(杞Qǐ) หม่ยฝู่(美孚Meifú) เป็นต้น(本地Běndì) เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,247,814 คน พูดภาษาหลี จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาจ้วงต้ง แขนงภาษาหลี ปี 1957 ประดิษฐ์อักษรขึ้นใช้โดยใช้อักษรโรมัน

(27) จิง(京族Jīngzú) ชาวจิงอพยพมาจากพื้นที่ต่างๆ ของประเทศเวียดนามโดยเฉพาะจากบริเวณหุบเขาถู(涂山Túshān) เรียกตัวเองว่า “จิง” มาแต่ครั้งอดีต แต่คนภายนอกเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “เยว” จนปี ค.ศ. 1958 จิงใช้ชื่อ “จิง” เป็นชื่อเรียกอย่างเป็นทางการ ปัจจุบันชาวจิงอาศัยอยู่กลางหุบเขาอำเภอเจียงผิง(江平Jiāngpíng) ตำบลลิ่ห่วย(丽伟Lì wěi) อุ่ถัว(乌头Wūtóu) เหิงหวัง(恒望Héng wàng) ถันจี(谭吉Tánjī) หงคัน(宏坎Hóng kǎn) จูซาน(竹

山Zhúshān) ในเขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงของมณฑลกวางซี มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 22,517 คน พูดภาษาจิง ภาษานี้เหมือนกับภาษาเวียดนาม แต่ชาวจิงส่วนใหญ่ในปัจจุบันใช้ภาษาจีน อักษรจีน และภาษากวางตุ้ง

(28) ตัง(侗族Dòngzú) ชาวดังเป็นกลุ่มชนชาวเหลียวโบริถน ซึ่งเป็นชนกลุ่มย่อยของชนร้อยเผ่า “ไปเยว่” ปัจจุบันมีชาวดัง ชาวเหมานาน ชาวจ้วง และชาวส่วย ชนทั้งสี่กลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ด้านภาษา วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และบริเวณที่อยู่ใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะทางด้านภาษา นักภาษาศาสตร์จีนจึงจัดภาษาทั้งสี่ภาษาอยู่ในตระกูลภาษาเดียวกัน ปัจจุบันชาวดังอาศัยอยู่ในมณฑลกุ้ยโจว(贵州省Guì zhōushěng) บริเวณเมืองหลี่ผิง(黎平Líping) ฉงเจียง(从江Cóngjiāng) หรงเจียง(榕江Róngjiāng) เทียนจู้(天祝Tiānzhù) จิ่นผิง(锦屏Jǐnpíng) ซานซุ่ย(三穗Sānsuì) เจิ่นหย่วน(镇远Zhènyuǎn) เจี้ยนเหอ(剑河Jiànhe) ยวี่ผิง(玉屏Yùpíng) ในมณฑลหูหนาน(湖南省Húnánshěng) บริเวณเมืองซินห่วย(新晃Xīnhuǎng) จิ่งเซี่ยน(靖县Jìngxiàn) ทงเต้า(通道Tōngdào) ในเขตปกครองตนเองเผ่าจ้วง มณฑลกวางซี(广西Guǎngxī) บริเวณตำบลซานเจียง(三江Sānjiāng) หลงเซิ่ง(龙胜Lóngshèng) หรงส่วย(融水Róngshuǐ) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,960,293 คน พูดภาษาตัง จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาจ้วงตัง แขนงภาษาตังส่วย แบ่งออกเป็นสองสำเนียงภาษาคือ สำเนียงตังเหนือและสำเนียงตังใต้ ไม่มีภาษาอักษร ส่วนใหญ่ใช้อักษรจีน กระทั่งในปี ค.ศ. 1958 มีการประดิษฐ์อักษรขึ้นใช้ โดยใช้อักษรภาษาโรมัน

(29) เหมานาน(毛南族Máonán zú) ชาวเหมานานพัฒนาแตกสาขามาจากชนร้อยเผ่าที่เรียกชื่อว่า ไปเยว่(百越Bǎi yuè) ยุคก่อนถึงคือพวกเหลียว(僚Liáo) ในสมัยช่ง หยวน และหมิง คือพวกหลิง(伶Líng) ชนเผ่าเหล่านี้เองคือบรรพบุรุษยุคแรกๆ ของชาวเหมานาน ศูนย์กลางที่มีชนเผ่าเหมานานอาศัยอยู่คือภูเขาเหมานาน(茅难山Máo nán shān) ทางใต้ของตำบลหวนเจียง(环江Huánjiāng) นอกจากนี้ยังมีส่วนน้อยกระจายอาศัยอยู่ในตำบลหนานตัน(南丹Nándān) และตูอัน(都安Dū ān) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 10,716 คน พูดภาษาเหมานาน จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาจ้วงตัง แขนงภาษาตังส่วย ไม่มีภาษาอักษร ชาวเหมานานอาศัยอยู่ร่วมกับชาวจ้วง ชาวฮั่นมาเป็นเวลานาน ส่วนมากพูดภาษาจ้วงและภาษาจีนได้ใช้อักษรจีน

(30) ถู่เจีย(土家族Tǔjiāzú) ชาวถู่เจียสืบเชื้อสายมาจากชาวอูหมาน ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่มีชีวิตอยู่ช่วงกลางสมัยถัง มีภาษาพูดและขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับชาวอี

(彝族Yízú) ปัจจุบันมีถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่บนหุบเขาหลังซาน ได้แก่บริเวณตะวันตกของมณฑลหูหนาน อำเภอหย่งซุ่น(永顺Yǒngshùn) หลงซาน(龙山Lóngshān) ป่าวตั้ง(保靖Bǎojìng) ซางจื่อ(桑植Sāngzhí) กู่จาง(古丈Gǔzhàng) ในมณฑลหูเป่ย์ก็มีอีกหลายอำเภอเช่น อำเภอหลายเฟิง(来凤Láifèng) เฮ่อเฟิง(鹤峰Hèfēng) เสียนเฟิง(咸丰Xiánfēng) เสวียนเิน(宣恩Xuān'ēn) ลี่ชวน(利川Lìchuān) เอินซือ(恩施Ēnshī) ปาดง(巴东Bādōng) เจี้ยนสือ(建始Jiànshǐ) อู่เฟิง(五峰Wǔfēng) ฉางหยาง(长阳Chángyáng) เป็นต้น ในมณฑลเสฉวนเช่น อำเภอโหย่วหยาง(酉阳Yǒuyáng) ชิวซาน(秀山Xiùshān) เฉียนเจียง(黔江Qiánjiāng) สือจู่(石柱Shízhù) เปิงส่วย(彭水Péngshuǐ) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 802,8133 คน พูดภาษาถู่เจียจัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาภาษาทิเบตพม่า ไม่มีภาษาเขียน ปัจจุบันชาวถู่เจียส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนและอักษรจีน มีเฉพาะที่อำเภอเฮ่อเฟิง มณฑลหูเป่ย์ประมาณ 2 แสนคนที่ยังพูดภาษาถู่เจียอยู่

(31)เกาซาน(高山族Gāoshānzú) ชนกลุ่มน้อยเผ่าเกาซานอาศัยอยู่บริเวณที่เป็นภูเขาสูงบนเกาะติดชายทะเลด้านตะวันออกของเกาะไต้หวันซึ่งเรียกว่า จ้งกู่ผิงหยวน(纵谷平原 Zònggǔ píngyuán) และบริเวณลันหยวี(兰屿Lányǔ) ชาวไต้หวันเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “พี่น้องชาวเขา”(山地同胞Shāndì tóngbāo) ในบริเวณดังกล่าวมีประชากรชาวเขาอยู่มากกว่าสิบกลุ่ม มีภาษาต่างๆ กัน อาศัยเป็นกลุ่มๆ แยกจากกัน เช่น ชาวอาเหมย(阿美人Ā měirén) ชาวไท่หย่า(泰雅人Tàiyǎrén) ชาวผายวัน(排湾人Páiwānrén) ชาวบู๋หนง(布农人Bùnóng rén) ชาวหลูข่าย(鲁凯人Lǔkǎirén) ชาวเปยหนาน(卑南人Beinánrén) ชาวเฉา(曹人Cáo rén) ชาวไซ่เซี่ย(赛夏人Sàixiàrén) ชาวหย่าเหมย(雅美人Yǎměirén) เป็นต้น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันชนกลุ่มนี้ผสมผสานกลมกลืนรับวัฒนธรรมและภาษาอันมากมายจนไม่เหลือความเป็นชนเผ่าแต่ดั้งเดิม และกลายมาเป็นชาวฮั่นอย่างเต็มตัวกว่าแสนคน กระทั่งศตวรรษที่ 19 หลอมรวมเป็นกลุ่มเดียวกันกับชาวฮั่น ปัจจุบันชนกลุ่มน้อยเผ่าเกาซานมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,461 คน เดิมมีภาษาพูดเป็นของตนเอง จัดอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเนเซียน(Astronesian) สาขาภาษาอินโดนีเซีย ไม่มีตัวหนังสือใช้

2. ทางตอนกลางทั้งหมด 7 เผ่า ได้แก่

(32) ตงเซียง(东乡族Dōngxiāng zú) ชนเผ่าตงเซียงเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของชนเผ่าเล็กเผ่าน้อยที่อาศัยกระจัดกระจายอยู่ในบริเวณหมู่บ้านตงเซียงราวกลางศตวรรษ

ที่ 14 ที่สำคัญคือ กลุ่มชนชาวเซอ่มู่(色目人Sèmùrén) และมองโกล(蒙古人Měnggǔ rén) ที่นับถือศาสนาอิสลาม มีการแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์ร่วมกับชาวฮั่นและชาวทิเบตเรื่อยมา จนหลอมรวมเป็นชนเผ่าใหม่ ตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านชื่อ “บ้านตงเซียง” จึงตั้งชื่อชนกลุ่มนี้ตามถิ่นที่อยู่ว่า “เผ่าตงเซียง” ชาวตงเซียงเรียกตัวเองว่า “ซาร์ทา”(撒尔塔sǎ ěr tǎ) ก่อนการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน เรียกชื่อชนกลุ่มนี้หลายชื่อ เช่น หุยหุยตงเซียง(东乡回回Dōngxiāng Huíhuí) มองโกลตงเซียง(东乡蒙古Dōngxiāng Měnggǔ) ชาวเผ่าตงเซียง (东乡土人Dōngxiāng Tǔrén) ปัจจุบันชาวเผ่าตงเซียงอาศัยอยู่ในบริเวณอำเภอปกครองตนเองตงเซียง เขตปกครองตนเองเผ่าหุย ตำบลหลินเซี่ย(临夏回族自治州Línxià Huízú zìzhìzhōu) นอกจากนี้ยังมีกระจายอาศัยอยู่บริเวณเมืองเมืองต่างๆ ของมณฑลกานซู่ และมณฑลชิงเจียง(新疆Xīnjiāng) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 513,805 คน พูดภาษาตงเซียง จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขามองโกล ไม่มีตัวหนังสือใช้ ส่วนใหญ่พูดภาษาฮั่นได้และใช้อักษรจีน

(33) ป่าอาน(保安 Bǎo'ān zú) เป็นชนเผ่าเชื้อสายมองโกลที่นับถือศาสนาอิสลาม ได้รับอิทธิพลจากชนเผ่าอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง แล้วสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนขึ้นมา แต่ก็มีบางกระแสเชื่อว่าชาวป่าอานคือชาว “หุยหุย”(回回Huíhuí) ที่แต่เดิมอาศัยอยู่บริเวณมณฑลเสฉวนและส่านซี อพยพโยกย้ายเข้ามาตั้งบ้านเรือนเลี้ยงสัตว์ตามทุ่งหญ้าชายฝั่งแม่น้ำหลงอู่(隆务河 Lóngwùhé) และมีปฏิสัมพันธ์แต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์กับพวกเผ่าตงเซียง เผ่าซาลา เผ่าทิเบต แล้วค่อยๆ เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวจนก่อตั้งขึ้นเป็นเผ่าป่าอาน ปัจจุบันชาวป่าอานมีถิ่นฐานอยู่ที่เขตปกครองตนเองเผ่าป่าอาน เผ่าตงเซียง เผ่าซาลา(保安族东乡族撒拉族自治州Bǎo' ān zú Dōngxiāngzú Sālāzú zìzhìzhōu) ตั้งอยู่ในหุบเขาจีสื่อ(积石山Jīshíshān) และมีบางส่วนอาศัยอยู่ในตำบลต่างๆ ในเขตปกครองตนเองเผ่าหุย(回族自治州Huízú zìzhìzhōu) และตำบลสินฮัว(循化县Xúnhuàxiàn) ของมณฑลชิงไห่(青海省 Qīnghǎishěng) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 16,505 คน พูดภาษาป่าอาน จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาสามองโกล

(34) เซียง(羌族Qiāngzú) บรรพบุรุษของชาวเซียงตั้งรกรากและดำรงชีวิตอยู่ในยุคขุนขิวและจ้านกั๋ว ถิ่นฐานดั้งเดิมคือบริเวณที่เป็นเมืองกานซู่และชิงไห่ในปัจจุบัน ต่อมาอพยพย้ายถิ่นฐานไปอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำหมิน(岷江Mínjiāng) แล้วผสมกลมกลืนไปกับชนพื้นถิ่นบริเวณนั้น ก่อสร้างชุมชนเกิดเป็นสังคมของชาวเซียงเรื่อยมาจนปัจจุบัน ปัจจุบันชาวเผ่าเซียงอาศัยรวมตัวกันมากที่สุดที่อำเภอเม่าเวิน(茂汶màowèn) และมีกระจายอยู่ใน

อำเภอเวินชวน(汶川Wēnchuān) หลี(理Lǐ) เฮยส่วย(黑水Hēishuǐ) ซงพาน(松潘Sōngpān) ในเขตปกครองตนเองทิเบต อำเภออาปา(阿坝 Ā bà) ของมณฑลเสฉวน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 306,072 คน พูดภาษาภาษาเซียะ จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แบ่งเป็น 2 สำเนียงภาษาคือ กลุ่มที่อยู่ในอำเภอเมาเวิน อำเภอเฮยส่วย พูดภาษาเซียะสำเนียงเหนือ และกลุ่มที่อยู่ในอำเภออื่นๆ พูดภาษาเซียะสำเนียงใต้ ไม่มีภาษาเขียน ใช้อักษรจีนมาแต่ตั้งแต่อดีต

(35) ยี่กู๋(裕固族Yùgùzú) บรรพบุรุษของชาวยี่กู๋คือกลุ่มชนเมื่อราว 3-4 ร้อยปีก่อนคริสตกาลที่อาศัยอยู่ในชุมชนติงหลิง(丁零Dīnglíng) เกียเล่อ(铁勒Tiělè) บริเวณลุ่มน้ำเสื่อหลัวเกอ(色楞格河Sèluógéhé) และลุ่มแม่น้ำเอ๋อร์ฮุน(鄂尔浑河È' ěr hún hé) ชนกลุ่มนี้มีชื่อว่าหุยเหอ(回纥Huíhé) ต่อมาถูกรุกรานจากพวกประเทศ “ชาน” จนอพยพกระจัดกระจายออกไปรอบทิศทาง ในจำนวนนี้มีกลุ่มหนึ่งอพยพไปทางตะวันตกตลอดริมแนวแม่น้ำเหอซี อาศัยอยู่ร่วมกันกับชาวหุยเหอที่อพยพมาก่อนหน้านั้น แล้วสืบทอดเผ่าพันธุ์ชาวยี่กู๋มาจนปัจจุบัน ปัจจุบันชาวยี่กู๋กว่า 90% รวมตัวกันตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เขตปกครองตนเองเผ่ายี่กู๋ เมืองชู่หนาน มณฑลกานซู่ ชาวยี่กู๋เรียกตัวเองว่า “เหยาฮูร์”(尧呼尔Yáohū' ěr) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 13,719 คน มีภาษาพูด 3 ภาษาได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณทิศตะวันตกของเขตปกครองตนเองเผ่ายี่กู๋ เมืองชู่หนาน มณฑลกานซู่ พูดภาษายี่กู๋ตะวันตก จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาเตอร์จิก สองคือ ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณตะวันออกเขตปกครองตนเองเผ่ายี่กู๋เมืองชู่หนาน พูดภาษายี่กู๋ตะวันออก จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขามองโกล ส่วนกลุ่มที่นอกเหนือจากนี้ใช้ภาษาจีน ไม่มีภาษาเขียน ส่วนใหญ่ใช้อักษรภาษาจีน

(1) โลห์ปา(洛巴族Luòbāzú) เป็นชนเผ่าที่มีชีวิตอยู่บริเวณถ้ำบูกงบู(塔布工布Tǎbù gōng bù) ของที่ราบสูงทิเบต(西藏Xīzàng) ตามแนวสันเขาปายหมา(白马冈Báimǎ gāng) บริเวณเทือกเขาหิมาลัย(喜马拉雅山Xīmǎlǎyǎshān) และทุ่งหญ้าหนานโป(南坡Nán pō) มาแต่ครั้งบรรพกาล ปัจจุบันมีถิ่นฐานอยู่บริเวณเมืองลั่วหุยวี(洛渝Luòyú) ที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของเขตปกครองตนเองทิเบต และบริเวณรอยต่อกับมณฑลใกล้เคียง เช่น ตาบลฉาหยวี(察隅Cháyú) หมั่ว(墨脱Mòtuō) หมี่หลิน(米林Mǐlín) หลงจื่อ(隆子Lóngzǐ) เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,965 คน ชาวโลห์ปาที่อาศัยอยู่ตาบลหมั่วใช้ภาษาทิเบต นอกนั้นพูดภาษาภาษาโลห์ปา จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาทิเบตพม่า มีหลายสำเนียงแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น

(2) เผ่าอีลาว(仡佬Yìlǎozú) เป็นชนเผ่าเก่าแก่และดั้งเดิมที่สุดเผ่าหนึ่งที่อาศัยอยู่

บริเวณที่ราบสูงหยุนกั๋ว(云贵Yúnguì) มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มชนในอดีตชื่อ “เหลียว” ซึ่งเป็นชนเผ่าโบราณกลุ่มสำคัญกลุ่มหนึ่งในประเทศเย่หลง(夜郎国 Yèlángguó) มีประวัติความเป็นมายาวนานราว 2100 ปี คือตั้งแต่สมัยซีฮั่นเป็นต้นมา สมัยชัง ถึงเรียกชื่อว่า เก้อเหลียว(葛僚Gèliáo) เก้อหล่าว(革老Gélǎo) อี้หล่าว(仡佬Yìlǎo) อี้เหลียว(仡僚Yìliáo) แต่ชื่อกลางที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปคือ “เหลียว”(僚Liáo) ปัจจุบันชาวหมู่หล่าวมีถิ่นที่อยู่อาศัยอยู่บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือ ตะวันตกเฉียงใต้และทางตอนเหนือของมณฑลกุ้ยโจว ครอบคลุมพื้นที่กว่า 20 เมืองเช่น จุนอี้(遵义Zūnyì) เหวินหวน(仁怀Rénhuái) อันซุ่น(安顺 Ānshùn) กวานหลิง(关岭Guānlǐng) ผู่อัน(普安Pǔ' ān) เป็นต้น มีบางส่วนกระจายอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงในมณฑลกว่างซี และบริเวณของเขตปกครองตนเองเหวินชานเผ่าจ้วง และเผ่าแม้วในมณฑลยูนนาน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 579,357 คน ภาษาดั้งเดิมชื่อภาษาเกอลาว จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต แต่ยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าจัดอยู่ในสาขาภาษาและแขนงภาษาใด ไม่มีตัวหนังสือใช้

(38) ภู(土族Tǔzú) บรรพบุรุษของชาวภูมาจากมองโกล และยังมีบางส่วนที่มาจากเมืองเกอริอิลีเทอ(格日利特 Gèrìlìtè) ซึ่งเป็นตำบลที่อยู่ในอำนาจการปกครองของเจงกิสข่าน จากนั้นแต่งงานข้ามเผ่าพันธุ์กับชนเผ่าพื้นเมืองฮัวเออร์(霍尔人Huò' ěr rén) สืบทอดเชื้อสายต่อกันมาจนเป็นชาวภูในปัจจุบัน ปัจจุบันชาวภูส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณกลุ่มปกครองตนเองเผ่าภูเมืองฮู่จู้(互助Hùzhù) ตำบลหมินเหอ(民和Mínhé) ตำบลต้าทง(大通Dàtōng) ถงเหริน(同仁Tóngrén) และมีอีกกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ที่ปกครองตนเองทิเบต เมืองเทียนจู้(天祝Tiānzhù) ในมณฑลกานซู่ ในอดีตชาวภูมีชื่อเรียกหลายชื่อ ชาวภูที่อาศัยอยู่ที่เมืองเทียนจู้(天柱Tiānzhù) ตำบล และฮู่จู้ เรียกตัวเองว่า ชาวมองโกล(蒙古人Měnggǔ' ěr) หรือมองโกลขาว(白蒙古Bái Měnggǔ) ส่วนชาวภูที่อยู่ที่หมินเหอเรียกตัวเองว่า ภูคุน(土昆Tǔkūn) หมายความว่า “ชาวภู” ส่วนที่อาศัยอยู่ที่อื่นๆ บ้างเรียกตัวเองว่า “ชุมชนชาวภู”(土户家Tǔhùjiā) ชาวทิเบตเรียกชนเผ่านี้ว่า ฮัวเออร์(霍尔Huò' ěr) ชาวฮั่น ชาวหุย เรียกชนกลุ่มนี้ว่า คนภู(土人Tǔrén) และชนชาวภู(土民Tǔmín) หลังก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนเรียกชื่ออย่างเป็นทางการว่า “ชนกลุ่มน้อยเผ่าภู” มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 241,198 คน พูดภาษาภู จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาภาษามองโกล แต่เดิมใช้อักษรภาษาจีน ปัจจุบันกำลังดำเนินการประดิษฐ์อักษรขึ้นใช้ โดยใช้อักษรโรมัน

3. ทางตอนเหนือของประเทศ ทั้งหมด 7 เผ่า ได้แก่

(39) เผ่าเฮอเจิน(赫哲族Hèzhézhú) ขนเผ่าเฮอเจิน เป็นเผ่าดั้งเดิมที่อยู่ติดแผ่นดินบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนมาแต่อดีต เป็นชนเผ่าเฮอเจินโบราณที่รับเอาวัฒนธรรมของชนเผ่าอื่น เช่น อ๋อลุนซุน(鄂伦春族 Èlúnchūnzhú) อ๋อเหวินเค่อ(鄂温克族Èwēnkèzhú) แมนจู(满族 Mǎnzhú) มองโกล(蒙古人Měnggǔrén)และชาวฮั่น ผสมผสานหลอมรวมเกิดเป็นกลุ่มชนที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง โดยเริ่มตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งมั่นคงและเป็นรูปร่างในตอนต้นราชวงศ์ชิง ปัจจุบันอาศัยอยู่บริเวณตำบลลงเจียง(同江Tóngjiāng) หวาวเหอ(饶河Ráohé) ฝูหย่วน(抚远Fǔyuǎn) ของมณฑลเฮยหลงเจียง มีบางส่วนกระจายอาศัยอยู่บริเวณตำบลฮัวชุน(桦川Huà chuān) อีหลาน(依兰Yīlán) ฟูหวาว(富饶Fùráo) มีชื่อเรียกตัวเองแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น เช่น น่ำเป่ย์(那贝Nàbèi) น่ำไห่(那乃Nànnǐ) น่ำหนิเ้า(那尼傲Nà ní' ào) ชนกลุ่มน้อยเผ่าเฮอเจินมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,640 คน พูดภาษาเฮอเจิน จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขามาน-ตุนกุส(Man-Tungus) แขนงภาษามาน ไม่มีตัวหนังสือใช้ ชนเผ่าชาดการสืบทอด ปัจจุบันผสมผสานเป็นชาวฮั่นแล้ว

(40) ต่าวัวร์(达斡尔族Dáwò'ěr zhú) ต้นกำเนิดของชาวต่าวัวร์ยังไม่มีหลักฐานใดยืนยันและสรุปแน่ชัด แต่มีสองประเด็นที่นักประวัติศาสตร์มีความเห็นว่ามัน่าเชื่อถือ คือ หนึ่งเป็นชาวพื้นเมืองที่อยู่ติดแผ่นดินมาตั้งแต่อดีตกาลมีถิ่นฐานอยู่ติดแผ่นดินในบริเวณลุ่มแม่น้ำเฮยหลงเจียง(黑龙江Hei lóng jiāng)ไปจนจรดลุ่มแม่น้ำฮีลี่(奇里江Qílǐ jiāng) และสองคือการอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อการค้าที่พัฒนามาจากขบวนคาราวานค้าขายที่เข้ามาสู่ประเทศจีนในสมัยราชวงศ์เหลียว มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชาวชีตาน(契丹人Qì dān rén) ปัจจุบันชาวต่าวัวร์มีถิ่นที่อยู่ในเขตปกครองตนเองชื่อ Morin Dawa Daur ในเขตมองโกเลียใน(内蒙古Nèi Měnggǔ) กลุ่มปกครองตนเองอ๋อเหวินเค่อ(鄂温克 È wēn kè) กลุ่มปกครองตนเองกลุ่มบูเทอฮา(布特哈Bù tè hā) กลุ่มปกครองตนเองกลุ่มอาหรง(阿荣 ā róng) มีส่วนน้อยกระจายอยู่บริเวณเมืองและอำเภอต่างๆ ในมณฑลเฮยหลงเจียง(黑龙江Hei lóng jiāng) และซินเจียง(新疆Xīn jiāng) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 132,394 คน พูดภาษาต่าวัวร์ จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขามองโกล ไม่มีตัวหนังสือเป็นของตนเอง ใช้อักษรภาษาจีน มีบางกลุ่มใช้ภาษาแมนจู ภาษามองโกลและภาษาคาซัค

(41) อ๋อลุนซุน(鄂伦春族 èlúnchūn zhú) บรรพบุรุษของชาวอ๋อลุนซุน คือ “ชื่อเหว่ย” หมายถึง “ชนชาวป่า” ถึงสมัยราชวงศ์หยวนเรียกชื่อชนเผ่านี้ว่า “ประชาชนชาว

ป้า” ในสมัยหมิงเรียกชื่อว่า “ชาวปาฏเหนือ” ส่วนชื่อเรียกชนเผ่า เอ้อหลุนซุนพบครั้งแรกในสมัยราชวงศ์ชิงตอนต้นว่า เอ้อเอ๋อร์ทุน(俄尔吞 É ěr tūn) สมัยจักรพรรดิคังซีเรียกชื่อว่า เอ้อหลัวซุน(俄罗春 É luó chūn) จากนั้นจึงใช้เรียกกันอย่างแพร่หลาย คำว่า “เอ้อหลุนซุน” มีสองความหมายคือ ชนเผ่าผิงม้า และอีกความหมายหนึ่งหมายถึงชนชาวเขา อาศัยอยู่บริเวณกลุ่มปกครองตนเองเมืองฮูลุนเป่อร์เหมิง(呼伦贝尔盟 Hū lún bèi ěr méng) กลุ่มเอ้อหลุนซุน กลุ่มปกครองตนเองเมืองบูเตฮา(布特哈Bùtèhā) กลุ่มปกครองตนเองเมืองโมลิตา(莫力达瓦Mòlì dáwǎ) กลุ่มด่าวัวร์(达斡尔族Dáwōěrzú) ในบริเวณเขตปกครองตนเองของมองโกเลียใน(内蒙古Nèiměnggǔ) นอกจากนี้ยังมีบางส่วนกระจายอยู่บริเวณตำบลต่างๆ ในมณฑลเฮยหลงเจียง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,196 คน พูดภาษาที่ชื่อ Oroqen จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขากลุ่มภาษาหามาน-ตุนกุส(Tungus) ไม่มีตัวหนังสือใช้ ส่วนใหญ่ใช้อักษรจีน และมีบางส่วนใช้อักษรมองโกล

(42) **เผ่าเสียน(朝鲜族Cháoxiānzú)** ชนกลุ่มน้อยเผ่าเสียนมีบรรพบุรุษเป็นชาวเสียนที่อพยพมาจากคาบสมุทรเกาหลีตั้งแต่ปลายราชวงศ์หมิงต่อกับต้นราชวงศ์ชิง แล้วพัฒนาเป็นชนเผ่าที่ถือเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งของจีน ปัจจุบันชนกลุ่มน้อยเผ่าเสียนอาศัยอยู่ในพื้นที่ของ 3 มณฑลคือ เฮยหลงเจียง(黑龙江 Hēi lóng jiāng) จีหลิน(吉林 Jí lín) และเหลียวหนิง(辽宁Liáo níng) นอกจากนี้ยังมีกระจัดกระจายอาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองมองโกเลียใน(内蒙古Nèi měnggǔ) ปักกิ่ง(北京Běi jīng) เซี่ยงไฮ้(上海Shàng hǎi) หังโจว(杭州Hángzhōu) กว่างโจว(广州Guǎngzhōu) เฉิงตู(成都Chéngdū) จีหนาน(济南 Jǐnán) ซีอาน(西安Xī ān) อู่ฮั่น(武汉Wǔhàn) เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,923,842 คน ชาวเสียนที่อาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองเสียน มณฑลจีหลินพูดและใช้ตัวหนังสือภาษาเสียน ส่วนกลุ่มที่อาศัยกระจัดกระจายตามเมืองอื่นๆ ใช้ภาษาและอักษรจีนเป็นหลัก

(43) **เผ่าเอ้อเวินเค่อ(鄂温克族èwēnkè zú)** บรรพบุรุษชาวเอ้อเวินเค่อมีอารยธรรมยาวนานประมาณ 2000 ปีมาแล้ว ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณริมฝั่งทะเลสาบ Baikal(贝加尔湖Bèijiǎlǎhú) ในอดีตชนเผ่าเอ้อเวินเค่ออาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของจีน และมีชื่อเรียกต่างๆ กันไปตามแต่ละพื้นที่ เช่น ซัวหลุน(索伦Suǒlún) ตุนกุส(Tungus) ยาคูท(Yakut) ในปี 1957 ชนกลุ่มน้อยรับตัวเองในชื่อ “เอ้อเวินเค่อ” และใช้เรียกชนเผ่าของตนที่กระจายอยู่ในทุกที่ด้วยชื่อเดียวกันนี้ คำนี้มีความหมายว่า “ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหุบเขาใหญ่” ปัจจุบัน

อาศัยอยู่ในกลุ่มปกครองตนเองเผ่าเอ้อเหวินเค่อ เมืองฮูลุนเปร์มอง(呼伦贝尔盟Hūlún bèi ěr ménɡ) และในบริเวณกลุ่มปกครองตนเองกลุ่มเฉินปาร์ฮู กลุ่มบูเทฮา กลุ่มอาหรง กลุ่มเออร์กุนาจิ่ว กลุ่มโมลิตาวัร์ กลุ่มปกครองตนเองเผ่าต้าไวร์ และบริเวณเขตปกครองตนเองเผ่าเอ้อหลุนซุนในมณฑลเฮยหลงเจียง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 30,505 คน พูดภาษาเอ้อเหวินเค่อ จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาหม่าน-ตุนกุส(Tungus) แขนงภาษาตุนกุส(Tungus) มีสำเนียงภาษาที่แตกต่างกัน 3 สำเนียงคือ โฮลาร์ เซนปาร์ฮู และอาวาลูญา ไม่มีตัวหนังสือใช้

(44) มงโกล(蒙古族Měnggǔzú) ขนชาติขามองโกลเคยรุ่งเรืองเป็นราชวงศ์หนึ่งของจีน คือ ราชวงศ์หยวน บรรพบุรุษของขามองโกลมีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณลุ่มน้ำวังเจียน(望建河Wàngjiàn hé) ในปี 1206 เตมูจินรบบรวมชนเผ่ามองโกลและก่อตั้งเป็นชาติมองโกลขึ้นในบริเวณฝั่งแม่น้ำไ่วหนาน(幹难河Wōnán hé) ถือเป็นการก่อตั้งชาติมองโกลครั้งสำคัญ ปี 1219-1260 เจงกีสข่านแห่งมองโกล(成吉思汗Chéngjísīhán) ได้บัญชาการทำสงครามขยายอาณาเขตลงไปทางใต้ จนสามารถก่อตั้งประเทศจีนเป็นรูปเป็นร่างขึ้น และก่อตั้งราชวงศ์หยวนขึ้น ปัจจุบันขามองโกลส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองมองโกล(蒙古族自治州Měnggǔzú zìzhìzhōu) และกลุ่มปกครองตนเองเผ่ามองโกล ในเขตมณฑลซินเจียง(新疆Xīnjiāng) ซึ่งไห่(青海Qīnghǎi) กานซู่(甘肃Gānsù) เฮยหลงเจียง(黑龙江Heilóngjiāng) จีหลิน(吉林Jílín) เหลียวหนิง(辽宁Liáoníng) และยังมีกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ของมณฑลยูนนาน เหอเป่ย์ เสฉวน หึงชุย ปักกิ่ง เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,813,947 คน พูดภาษามองโกล จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาภาษามองโกล แบ่งออกเป็นสามสำเนียงภาษาคือ มงโกเลียใน(Inner Mongolian), Oirat-Khalkha, Khulkha-Buryat ตัวหนังสือที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือภาษาที่ประดิษฐ์ขึ้นจากภาษาอุยกูร์ในต้นศตวรรษที่ 13 และพัฒนามาเรื่อยๆ โดยนักภาษาศาสตร์ขามองโกล จนเป็นภาษามองโกลที่สมบูรณ์ดังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ศตวรรษที่ 17 ดาไลลามะได้ปรับปรุงอักษรมองโกลเพื่อใช้สำหรับภาษามองโกลสำเนียง Khulkha-Buryat อักษรนี้เรียกว่า ทัวเท่อ(托忒tuōtè) ใช้สำหรับขามองโกลที่อาศัยอยู่ที่มณฑลซินเจียง

(45) หม่าน(满族Mǎnzú) ชาวหม่านหรือที่รู้จักกันในชื่อ “ชาวแมนจู” เคยรุ่งเรืองเป็นราชวงศ์หนึ่งของจีนคือ ราชวงศ์ชิง บริเวณที่มีชาวหม่านอาศัยอยู่มากได้แก่ มณฑลเหลียวหนิง และกระจายอยู่ในมณฑลต่างๆ เช่น จีหลิน(吉林 Jílín) เฮยหลงเจียง(黑龙江 Heilóngjiāng) เหอเป่ย์(河北Héběi) มงโกเลียใน(内蒙古Nèiměnggǔ) ซินเจียง(新疆Xīnjiāng) กานซู่(甘肃Gānsù) ซานตง(山东Shāndōng) เป็นต้น ตามเมืองต่างๆ เช่น ปักกิ่ง(北京Běi

jīng) เทียนจิน(天津Tiānjīn) เฉิงตู(成都 Chéngdōu) ซีอาน(西安Xī'ān) กว่างโจว(广州 Guǎngzhōu) อิ่นชวน(银川Yínchuān) ก็มีชาวหม่านอาศัยอยู่ นอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งชุมชนชาวหม่านขึ้นเป็นเขตปกครองตนเองอีกหลายแห่ง เช่นชีวเหียน(岫岩Xiùyán) ฟ่งเฉิง(凤城 Fèngchéng) ซินปิน(新宾Xīnbīn) จิงหลง(青龙Qīnglóng) ฟงหนิง(丰宁Fēngníng) เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 10,682,263 คน พูดภาษาหม่าน จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาภาษาหม่าน-ตุนกุส(Tungus) แขนงภาษาหม่าน ภาษาเขียนพัฒนาขึ้นในศตวรรษที่ 16 โดยได้แบบอย่างมาจากภาษามองโกล จากนั้นได้ยืมอักษรมองโกลมาใช้โดยเติมจุด เติมวงเรียกลาษาเขียนนี้ว่า “ภาษาหม่านที่มีวงและจุด”(有圈点的满文 Yǒu quāndiǎn de Mǎnwén) หรือเรียกอีกชื่อว่า ภาษาหม่านใหม่(新满文Xīn Mǎnwén) ส่วนภาษาเขียนแบบดั้งเดิมที่ประดิษฐ์ขึ้นในปลายศตวรรษที่ 16 นั้นเรียกว่า “ภาษาหม่านแบบไม่มีวงและจุด”(有圈点的满文Yǒu quān diǎn de Mǎnwén)

4. ทางตะวันตกของประเทศ ทั้งหมด 10 เผ่า ได้แก่

(46) ทิเบต(藏族Zàngzú) ชาวทิเบต หรือชาวจั้ง เป็นชนแขนงหนึ่งของชาวเซียงตะวันตก(西羌人Xī qiāngrén) บรรพบุรุษของชาวจั้งได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำหยาหลูจั้งปู้(雅鲁藏布江Yǎlǔzàngbùjiāng) มานับ 4000 ปีแล้ว ปลายสมัยสยุตันสมัยถึง ซิปูเหยรวบรวมแคว้นน้อยใหญ่ในดินแดนทิเบตเข้าเป็นอาณาจักร ตั้งเมืองหลวงอยู่ที่หลัวซัว(逻娑 Luósuō) ปัจจุบันคือเมืองลาซา(拉萨Lāsà) ขุนนางและประชาชนยกย่องให้ ซงจ้านกานปู้(松赞干布Sōngzàngānbù) เป็นกษัตริย์ครองอาณาจักร จากนั้นก็ได้เริ่มสร้างอารยธรรมแห่งทิเบตขึ้น ปัจจุบันชาวจั้งมีถิ่นฐานอยู่ในเขตปกครองตนเองทิเบต บริเวณที่ราบสูงอันกว้างใหญ่ชิงจั้ง(青藏高原Qīng Zàng gāoyuán) ในเขตปกครองตนเองทิเบตมองโกลมณฑลชิงไห่ มณฑลกานซู่มีอยู่ในเขตปกครองตนเองทิเบตเมืองกานหนาน(甘南Gānnán) และเขตปกครองตนเองทิเบตเมืองเทียนจู้(天祝Tiānzhù) ในมณฑลเสฉวนมีอยู่ที่เขตปกครองตนเองทิเบตเมืองอาปา(阿坝 Ā bà) เขตปกครองตนเองทิเบตเมืองกานจื่อ(甘孜Gānzi) เขตปกครองตนเองทิเบตอำเภอมูลี่(木里Mùlǐ) ในมณฑลยูนนานที่เขตปกครองตนเองทิเบตเมืองตี้จิง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,416,021 คน มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเองคือภาษาทิเบต จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาทิเบตพม่า แขนงภาษาทิเบต มี 3 สำเนียงภาษาคือ สำเนียงเว่ยจั้ง(卫藏 Wèizàng) สำเนียงคัง(康Kāng) และสำเนียงอันตัว(安多Ānduō) อักษรทิเบตประดิษฐ์ขึ้นโดยดูแบบอย่างภาษาสันสกฤตในช่วงต้นศตวรรษที่ 7 และมีการพัฒนาแก้ไขถึงสามครั้ง เป็นภาษาที่

มีการประสมเสียงพยัญชนะสระ และใช้มาจนปัจจุบัน

(47) ชาลาร์(撒拉族 chē lāzú) นักประวัติศาสตร์จีนเชื่อว่าชาวชาลาร์สืบเชื้อสายมาจากชนเผ่าซาลูร์(撒鲁尔 Sālǔ'ěr) ที่อาศัยอยู่ในบริเวณชุมชน Turkic Ugus ในสมัยโบราณ แต่เดิมตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตปกครองของราชสำนักถัง ต่อมาย้ายเข้าสู่ภาคกลาง ในสมัยหยวนอพยพเข้าสู่ดินแดนที่เป็นประเทศจีนปัจจุบัน ปัจจุบันชนเผ่าชาลาร์ส่วนใหญ่มีถิ่นฐานอยู่บริเวณชายแดนของที่ราบสูงทิเบต บริเวณกลุ่มปกครองตนเองเผ่าชาลาร์อำเภอสวีหนัว(循化 Xúnhuà) และอำเภอปกครองตนเองโก่ลัเคียงคือ เขตปกครองตนเองเผ่าหุย(回族 Huízú) กลุ่มปกครองตนเองเผ่าปาวอานเผ่าชาลาร์ อำเภอซือซาน(石山 Shíshān) เขตปกครองตนเองเว่ยอูร์ ชินเจียง(新疆维吾尔自治区 Wéiwú'ěr Xīnjiāng Wéiwú'ěr zìzhìqū) นอกจากนี้ในเมืองอูมูชี(乌鲁木齐市 Wulumuqíshì) ของมณฑลกานซู(甘肃 Gān sù) ก็มีชาวเผ่าชาลาร์กระจายตั้งถิ่นฐานอยู่จำนวนหนึ่ง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 104,503 คน พูดภาษาชาลาร์ จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาสากลทิเบต(Turkic) แขนงภาษา Hsiung-Nu; Hun ไม่มีภาษาเขียน ส่วนใหญ่ใช้ภาษาจีนและภาษาทิเบต

(48) ทาจิก(塔吉克族 Tǎjīkè zú) คำว่า “ทาจิก” เป็นคำที่ชนเผ่านี้เรียกตนเอง ความหมายดั้งเดิมคือ “กษัตริย์” ชนกลุ่มนี้มีวิวัฒนาการมาตั้งแต่ก่อนสมัยคริสตกาล โดยกลุ่มชนตะวันออกกลางที่พูดภาษาอิหร่าน ได้มีการติดต่อสัมพันธ์และเดินทางไปมาหาสู่กับผู้คนในดินแดนประเทศจีนในเขตมณฑลซินเจียงตามเส้นทางสายไหม บรรพบุรุษของชาวทาจิกจึงเป็นกลุ่มชนที่ถูกหลอมรวมด้วยวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก ต่อมาพัฒนาการมาเป็นอารยธรรมของตนเอง ปัจจุบันมีถิ่นอาศัยอยู่ที่กลุ่มปกครองตนเองทาจิก ด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองเว่ยอูร์(维吾尔 Wéiwú'ěr, Uyghur) ตำบลทาชกูร์ฮัน(塔什库尔干 Tǎshí kù'ěr gān, Tashqorghān) มณฑลซินเจียง นอกจากนี้ยังมีกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ อีกคือ ชาเชอ(莎车 Shāchē) เจ้อผู่(泽普 Zépǔ) เย่เฉิง(叶城 Yèchéng) และผิซาน(皮山 Píshān) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 41,028 คน พูดภาษาภาษาทาจิก จัดอยู่ในตระกูลภาษาอินโดยูโรเปียน สาขาสากลทิเบต(Iranian) แขนงภาษาพามีร์(Pamiri) ใช้อักษรภาษาอุยกูร์(Uyghur)

(49) ซิโป๋(锡伯族 Xībó zú) บรรพบุรุษของชาวซิโป๋ คือ ชนเผ่าโบราณชื่อ “เซียนเป่ย์” อาศัยอยู่แถบแม่น้ำเน็น(嫩江 Nènjiāng) แม่น้ำซัวเออร์(绰尔河 Chāo'ěr hé) แม่น้ำซิงฮวา(松花江 Sōnghuājiāng) ภาษาจีนมีชื่อเรียกชนกลุ่มนี้โดยใช้อักษรจีนเขียนแทนเสียงหลายชื่อ เช่น ซิฝี(犀毗 Xīpí) ซือปี้(师比 Shībǐ) เซียนเป่ย์(鲜卑 Xiānbēi) สือปี้(矢比

Shībì) สิบ้าย(席百Xíbǎi) สิบี้(席比Xībǐ) เป็นต้น ปัจจุบันมีถิ่นที่อยู่ในเมืองเสิ่นหยาง(沈阳 Shěnyáng) คายหยวน(开原Kāiyuán) อี้เซียน(义县Yì xiàn) เป่ย์เจิ้น(北镇Běizhèn) ซินหมิน(新民Xīnmín) เฟิงเฉิง(凤城Fèngchéng) ของมณฑลเหลียวหนิง(辽宁Liaoning) และในกลุ่มปกครองตนเองอุสเบก เขตปกครองตนเองอีหลีฮาชัค เมืองซาปูซา มณฑลซินเจียง นอกจากนี้ยังมีส่วนน้อยกระจายอยู่ตามเขตปกครองตนเองชุนชว่ร์เซีย มอญโกล มณฑลจี๋หลิน ในเมืองหลวงปักกิ่งก็มีชนกลุ่มนี้อาศัยอยู่กระจัดกระจาย มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 188,824 คน ชาวซีโป่ที่มีถิ่นฐานอาศัยบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้อักษรจีนและภาษามอญโกล ส่วนชาวซีโป่ที่มีถิ่นฐานอาศัยบริเวณมณฑลซินเจียงใช้ภาษาซีโป่ จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาหม่าน-ตุนกุส(Man-Tungus) แขนงภาษาหม่าน

(50) ทาทาร์(塔塔尔族Tǎtǎr zú) บรรพบุรุษเริ่มแรกของชาวทาทาร์ คือ ชนพื้นเมืองของประเทศซินฉาฮ่าน(钦察汗国Qīncháhànguó) ชื่อภาษาอังกฤษว่า Golden Horde ต่อมาศตวรรษที่ 15 ประเทศซินฉาฮ่านล่มสลาย ประเทศคาซัคฮ่าน(喀山汗国Kāshānhànguó) ได้ก่อตั้งขึ้นโดยมีชาวบูลิอาร์(不里阿耳人Bùlǐ ā' ěrrén) เป็นชนกลุ่มหลักประจำชาติ รวมไปถึงชาวมอญโกลที่พูดภาษาในกลุ่มภาษาเทอจิกก็เป็นพลเมืองของประเทศคาซัคฮ่านนี้ บรรพบุรุษเริ่มแรกของชาวทาทาร์ก็เริ่มก่อกำเนิดเป็นชุมชนที่ชัดเจนขึ้นในช่วงนี้เอง ปัจจุบันชาวทาทาร์อาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองเว่ยอูร์(维吾尔Wéiwú' ěr, Uyghur) ของมณฑลซินเจียง บริเวณที่รวมตัวกันอยู่ค่อนข้างมากคือเมือง อีหนิง(伊宁yīníng) ถ่าเฉิง(塔城Tǎchéng) อูร์มูชี(乌鲁木齐Wūlǔmùqí) นอกจากนี้ยังมีกระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ ที่เป็นเขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ของมณฑลซินเจียง เช่น ฉีถาย(奇台Qítái) จีมูซาร์(吉木萨尔Jímùsà' ěr) อาเล่ไท่(阿勒泰Ālètài) ชนเผ่าทาทาร์มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,890 คน พูดภาษาทาทาร์ จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาภาษาเตอร์กิก(Turkic) แขนงภาษา Hsiung-Nu; Hun

(51) คาซัค(哈萨克族Hāsàkè zú) ชื่อชนเผ่า “คาซัค” ปรากฏครั้งแรกในช่วงต้นศตวรรษที่ 15 ในยุคนั้นบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเมืองหนึ่งชื่อ Ozbek(乌孜别克汗国Wūzībìkè hàn guó) มีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่ปลายสายของแม่น้ำซีร์(锡尔河Xī ěrhé) ในปี 1456 เมือง Khan(汗国Hànguó) แบ่งออกเป็นสองฝ่าย คือ จีลาเย(吉来Jílái) และ Janibek(扎尼别克Zhānībìkè) ต่อมาชนในพื้นที่นี้เข้มแข็งขึ้นและแยกตัวออกมาจากประเทศ Khan ซึ่งก็คือชาวคาซัคนั่นเอง ต่อมาชาวคาซัครวบรวมชนเผ่าเล็กเผ่าน้อยข้างเคียงสถาปนาประเทศของตนขึ้นเป็นประเทศชื่อ คาซัคฮ่าน(哈萨克汗国Hāsàkèhànguó) ขึ้นใน

ปลายศตวรรษที่ 15 นับเป็นต้นกำเนิดของชนเผ่าคาคซัคที่เก่าแก่ที่สุด ปัจจุบันชนกลุ่มน้อยเผ่าคาคซัค อาศัยอยู่บริเวณ เขตปกครองตนเองเวย์อูร์(维吾尔Weiwú'ěr) กลุ่มปกครองตนเองอีหลีคาคซัค(伊犁Yīlǐ) กลุ่มปกครองตนเองมู่เหลยคาคซัค(木垒哈萨克Mùlěihāsàkè) และอำเภอปกครองตนเองปาหลีคุนคาคซัค(巴里坤哈萨克自治县Bālǐkūn Hāsàkè zìzhìxiàn) ของมณฑลซินเจียง นอกจากนี้ยังมีจำนวนน้อยที่กระจัดกระจายอยู่ในมณฑลกานซู และมณฑลชิงไห่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,250,458 คน ประชากรส่วนใหญ่อาศัยรวมตัวกันอยู่ที่เขตปกครองตนเองเวย์อูร์ พูดภาษาคาคซัค จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาภาษาเตอร์กิก(Turkic) ชาวคาคซัคตั้งแต่อดีตเคยใช้ภาษา Kyrgyz – Kypchak และภาษา Yugur หลังจากที่ศาสนาอิสลามได้เผยแพร่เข้ามาในปี 1959 ได้พัฒนาภาษาอักษรขึ้นใช้โดยใช้อักษรภาษาโรมัน แต่ใช้ไม่แพร่หลายมากนัก กระทั่งปี 1982 กลับมาใช้ภาษาแบบดั้งเดิมที่เคยใช้ในอดีต ส่วนภาษาใหม่ที่เป็นอักษรโรมันใช้เป็นเพียงอักษรกำกับเสียงเท่านั้น

(52) อุสเบค(乌兹别克族Wū zī bié kèzú) ในช่วง ค.ศ. 1312 – 1341 อุสเบคข่านของประเทศซินฉาข่าน(钦察汗国Qīncháhànguó) ซึ่งนับถือศาสนาอิสลามได้รวบรวมเมือง “ข่าน” ใหญ่น้อยที่อยู่กระจัดกระจายรายรอบเข้ามาเป็นอาณาเขต และตั้งชื่อประเทศใหม่ว่าประเทศอุสเบคข่าน(乌孜别克汗国Wūzībiékèhànguó) ส่วนประชาชนในประเทศนี้เรียกชื่อว่า “ชาวอุสเบค”(乌孜别克人Wūzībiékè rén) เป็นต้นกำเนิดของชาวอุสเบค ปัจจุบันชาวอุสเบคอาศัยอยู่ในอำเภอต่างๆ ของเขตปกครองตนเองอุยกูร์ มณฑลซินเจียง เช่น อีหนิง(伊宁Yīníng) ถ่าเฉิง(塔城Tǎchéng) คาสือ(喀什Kāshǐ)อูร์มชี(乌鲁木齐Wūlǔmùqí) ชาเชอ(莎车Shāchē) เย่เฉิง(叶城Yèchéng) เป็นต้น มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 12,370 คน พูดภาษาอุสเบค จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาภาษาเตอร์กิก แขนงภาษา Hsiung-Nu;Hun ภาษาอักษรใช้ภาษาอุยกูร์

(53) รัสเซีย(俄罗斯族 éluósī zú) ราวศตวรรษที่ 18 ถึงศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นยุคเปลี่ยนแปลงการปกครองของชาติรัสเซีย ชาวรัสเซียที่เดิมเป็นประชาชนในการปกครองของกษัตริย์ซาร์อพยพลี้ภัยมาตั้งถิ่นฐานบริเวณชายแดนจีนรัสเซีย โดยทางการจีนได้จัดให้อยู่ภายใต้การปกครองของมณฑลซินเจียง ขณะนั้นชาวจีนเรียกชาวรัสเซียที่อพยพเข้ามานี้ว่า “พวกโอนสัญชาติ” และเรียกชุมชนที่ตั้งชาวเผ่ารัสเซียนี้ว่า “ชุมชนโอนสัญชาติ” จนกระทั่งก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนจึงนับชนกลุ่มนี้เป็นชนกลุ่มน้อยอีกกลุ่มหนึ่งของจีนเรียกว่า “ชนเผ่ารัสเซีย” ปัจจุบันชาวรัสเซีย อาศัยอยู่ในบริเวณเมือง อีหลี(伊犁Yīlǐ) ถ่าเฉิง(塔城

Tǎchéng) อาเล่ไท่(阿勒泰 ā lètài) อุรุมชี(乌鲁木齐Wūlǔmùqí) ในเขตปกครองตนเองเว่ยอูร์ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 15,609 คน พูดภาษารัสเซีย จัดอยู่ในตระกูลภาษาอินโดยูโรเปียน สาขาภาษาสลาฟ ตัวหนังสือที่ใช้คือตัวหนังสือที่ใช้ในภาษารัสเซีย ที่เรียกว่า ตัวอักษรซีริลลิก

(54) เวยอูร์(维吾尔族Wéiwú'ěr zú) บรรพบุรุษของชาวอุยกูร์สามารถสืบสาวขึ้นไปถึงเมื่อสามปีก่อนคริสตกาล จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 3 รู้จักชนกลุ่มนี้ในชื่อ “ดิงหลิง”(丁零Dīnglíng) เป็นกลุ่มชนที่มีถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณเมืองซียงหนู(匈奴xiōngnú) ทางฝั่งทิศเหนือ ชาวดิงหลิงมีชื่อเรียกหลายชื่อ ที่สำคัญคือชื่อ หูยกู่(回鹘Huígǔ) จนถึงกลางศตวรรษที่ 10 เกอหลัวลู่ ซึ่งเป็นชาวหูยกู่(回鹘Huígǔ) ก่อตั้งราชวงศ์คาลา(喀喇Kǎlǎ หรือ 哈拉Hǎlǎ) ขึ้น นับเป็นจุดเริ่มต้นที่แท้จริงของประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ชาวอุยกูร์ ปัจจุบันส่วนใหญ่อาศัยอยู่บริเวณทุ่งหญ้าทางทิศใต้ของหุบเขาเทียนชาน(天山Tiānshān) ในเขตปกครองตนเองอุยกูร์(Uyghur) มณฑลซินเจียง และมีส่วนน้อยกระจายอยู่ที่อำเภอเถาหยวน(桃源Táoyuán) ฉางเต๋อ(常德Chángdé) ของมณฑลหูหนาน(湖南Húnán) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 8,399,393 คน พูดภาษาอุยกูร์ จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาภาษาเตอร์จิก ในสมัยโบราณชนเผ่าอุยกูร์ใช้ภาษาอุยกูร์(回鹘文Huígǔwén) หลังจากศาสนาอิสลามเผยแพร่เข้าสู่เผ่าอุยกูร์ในศตวรรษที่ 11 ชาวอุยกูร์ใช้อักษรภาษาอาหรับเป็นหลัก หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ประดิษฐ์ภาษาเขียนโดยใช้อักษรภาษาโรมันแต่ไม่เป็นที่นิยมนัก ในต้นปี ค.ศ. 1980 จึงกลับมาใช้อักษรภาษาอาหรับอีกครั้ง

(55) เผ่าเคอร์กิส(柯尔克孜族Kē ěr kèzī zú, Kirgiz) เมื่อ 2000 ปีก่อน บรรพบุรุษของชาวเคอร์กิสตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณตอนเหนือของที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำเยนิซาย(叶尼塞河Yénísāihé, Yenisei) จากนั้นค่อยๆ อพยพลงไปทางตะวันตกเฉียงใต้จนถึงหุบเขาเทียนชาน(天山Tiānshān) และอาศัยอยู่บริเวณนั้นเป็นเวลานานจนผสมกลมกลืนไปกับชนพื้นถิ่นคือ ชาวเทอจิก และ มองโกล ปัจจุบันชาวเคอร์กิสอาศัยอยู่บริเวณเขตปกครองตนเองชื่อ Qizilsu Qirghiz ในมณฑลซินเจียง ในเขตเมืองอีหลี(伊犁Yīlí) ถ้ำเฉิง(塔城Tǎchéng) อาเค่อซู(阿克苏 Ā kèsū) นอกจากนี้ยังประปรายมีอยู่ในตำบลฟู่-ยี่(富裕Fùyì) ของมณฑลเฮยหลงเจียง มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 160,823 คน พูดภาษาเตอร์กิก(Turkic) จัดอยู่ในตระกูลภาษาอัลไต สาขาเตอร์กิก(Turkic) มีภาษาเขียนที่พัฒนามาจากอักษรอาหรับ ชาวเคอร์กิสในซินเจียงได้พูดภาษา Uyghur ชาวเคอร์กิสในซินเจียงเหนือเหนือพูดภาษา Kazakstan ส่วนกลุ่มที่อยู่ในเฮยหลงเจียงพูดภาษามองโกล และภาษาอื่น

นโยบายที่รัฐบาลจีนปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อย

ในอดีตก่อนการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ปัญหาความวุ่นวาย ปัญหาการต่อต้านรัฐบาล ปัญหาการก่อความไม่สงบของชนกลุ่มน้อยในประเทศถือเป็นปัญหาใหญ่หลวงอย่างหนึ่ง ที่ไม่อาจละเลยหรือมองข้ามได้ เมื่อก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนสำเร็จ เพื่อความมั่นคงและเป็นปึกแผ่นของประเทศ ตลอดจนเพื่อควบคุมดูแลชนกลุ่มน้อยที่มีอยู่มากมาย กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ประเทศจีนมีนโยบายต่อชนกลุ่มน้อยอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นให้ชนกลุ่มน้อยในประเทศรู้สึกว่าเป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศจีน นโยบายที่รัฐบาลจีนปฏิบัติต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศได้แก่⁶

1. รวมความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์กับชาติพันธุ์จีนให้เป็นหนึ่งเดียว
2. ยึดมั่นความเท่าเทียมของทุกกลุ่มชาติพันธุ์
3. สนับสนุนและพัฒนาความสามัคคีของกลุ่มชาติพันธุ์ในชาติ
4. สนับสนุนให้มีระบบการปกครองตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์
5. เร่งพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนกลุ่มน้อยทุกพื้นที่
6. อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย
7. เน้นการสร้างให้ชนกลุ่มน้อยมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการดำเนินนโยบายที่รัฐบาลจีนมีต่อชนกลุ่มน้อยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า นโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จในระดับดี ประเทศที่มีความแตกต่างหลากหลายชนเผ่าสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี และร่วมกันพัฒนาประเทศได้อย่างสันติสุข ชาติพันธุ์ทั้ง 56 กลุ่มของประเทศมีความเสมอภาค สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นแรงผลักดันอันยิ่งใหญ่ ที่จะนำประเทศไปสู่การเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีความพัฒนาที่ยั่งยืน

⁶สรุปมาจาก แถลงการณ์ของสำนักงานข่าวสำนักนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน กรุงปักกิ่ง เมื่อเดือน กันยายน ค.ศ. 2009(中华人民共和国国务院新闻办公室二〇〇九年九月・北京) บันทึกในเว็บไซต์ประชาชน (人民网 www.people.com.cn)

เหตุผลที่วงวิชาการไทยสมควรเร่งพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของข้อมูลเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนกับการศึกษาแขนงต่างๆ แล้วพบว่า ข้อมูลชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนมีความสำคัญต่อการศึกษาของไทยมาก สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์วรรณนาในประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า มณฑลยูนนาน(Yunnan) ซึ่งเป็นบริเวณรอยต่อของประเทศจีนกับหลายประเทศในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง การกำหนดสมาชิกประเทศกลุ่มน้ำโขงในส่วนของประเทศจีนนั้น จึงมักจะนับเอาเฉพาะพื้นที่ตอนใต้ของจีน โดยเฉพาะในส่วนของมณฑลยูนนานเท่านั้น บริเวณนี้จึงนับได้ว่าเป็นต้นสายอารยธรรมสายน้ำโขง ชนกลุ่มน้อยในบริเวณดังกล่าวนี้มีมากถึง 25 ชนเผ่า ที่สำคัญชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีหลายกลุ่มเป็นชนเผ่าเดียวกันกับที่มีอยู่ในประเทศต่างๆ ในประเทศกลุ่มน้ำโขง รวมทั้งประเทศไทยด้วย เช่น เผ่าแม้ว เผ่าว้า เผ่าลาหู่ เผ่าต่ง เผ่าปลั่ง เผ่าลีซู เผ่าฮานี เป็นต้น ในช่วงก่อนการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน(ก่อนปี 1949) ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ถูกกดขี่ข่มเหง ทารุณกรรม และขูดรีดอย่างแสนสาหัสจากชนชั้นศักดินาที่เป็นชาวฮั่นและชนเผ่าที่มีอำนาจเหนือกว่า เป็นเหตุให้ส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นลอยร่นลงมาตั้งถิ่นฐานตามบริเวณแนวชายแดนของประเทศกลุ่มน้ำโขง และเนื่องจากชนกลุ่มน้อยที่อพยพเข้ามามีฐานะยากจน จึงตกเป็นเครื่องมือของนายทุน ในการเป็นแหล่งปลูกฝิ่นและผลิตยาเสพติด อันเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศกลุ่มน้ำโขงและทั่วโลก ส่งผลร้ายต่อความมั่นคงของประเทศอย่างหนัก อันเป็นที่ทราบกันดีในยุคอดีตที่ผ่านมา

2. เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย และการศึกษาทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยเฉพาะภาษาตระกูลไท

เรื่องราวของการถอยร่นลงใต้ของชนกลุ่มน้อยในช่วงระยะเวลาไม่นานมานี้ นั้น ด้วยเหตุที่คนที่อยู่ร่วมเหตุการณ์ยังคงมีชีวิตอยู่ จึงสามารถสืบสาวถึงต้นกำเนิดของชาติพันธุ์ได้ไม่ยาก แต่หากนับย้อนขึ้นไปในอดีตตั้งแต่สมัยบุพกาล ผู้คนเหล่านี้อพยพย้ายถิ่น อาศัยเร่ร่อน ตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายเป็นบริเวณกว้างครอบคลุมดินแดนประเทศในแถบกลุ่มน้ำโขง

ทั่วบริเวณ เมื่อพบแหล่งทำเลที่เหมาะสมก็ตั้งหลักปักฐานขยายเผ่าพันธุ์ พัฒนาอาณาเขตของตนขึ้นมา จนปัจจุบันไม่มีหลักฐานที่จะสืบค้นได้เลยว่าต้นกำเนิดของตนมาจากที่ใด ยกตัวอย่างการสืบสาวถึงที่มาของต้นตระกูลไทยที่มีอย่างน้อย 3 ทฤษฎีที่เชื่อว่า บรรพบุรุษของคนไทยอพยพมาจากดินแดนที่เป็นประเทศจีนปัจจุบัน(นวลจันทร์:2537) คือ คนไทยมาจากเทือกเขาอัลไต(แต่ปัจจุบันไม่นิยมตามทฤษฎีนี้แล้วเนื่องจากบริเวณดังกล่าวอากาศหนาวเย็นมาก ไม่เหมาะกับการดำรงชีพ) คนไทยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อพยพมาจากบริเวณมณฑลชือชวน(เสฉวน) และคนไทยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อพยพมาจากบริเวณมณฑลกว่างซี

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ว่า มีชนเผ่าที่เป็นบรรพบุรุษของคนไทยมีต้นกำเนิดและปัจจุบันก็ยังอาศัยอยู่ในบริเวณที่เป็นประเทศจีนในปัจจุบันอยู่ เรียงลำดับตามปีก่อนหลังของผลงาน เช่น ชาวไตในสิบสองปันนา(หลี่ฟิงกู่ : 1959) ชาวจ้วง(ปราณี : 2535) เป็นต้น

ยังมีการสืบค้นต้นกำเนิดบรรพบุรุษไทยด้วยวิธีต่างๆ ที่สำคัญคือเรื่องการใช้ภาษาเป็นเกณฑ์ ตัวอย่างงานรวบรวมศัพท์ไท 6 ภาษา ของ ปราณี กลุณิษฐ์(2535) ได้รวบรวมเปรียบเทียบคำไท ที่เป็นคำศัพท์ร่วมเชื้อสายภาษาไทยกับภาษาของชนกลุ่มน้อยในจีน 6 ภาษาได้แก่ ภาษาไทย ภาษาลื้อ ภาษาเต๋อง(ชนกลุ่มน้อยเผ่าไต) ภาษาตัง(ชนกลุ่มน้อยเผ่าตัง) ภาษาสุย(ชนกลุ่มน้อยเผ่าสุย) และภาษาหลี่(ชนกลุ่มน้อยเผ่าหลี่) จากผลงานที่กล่าวมาเป็นข้อยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าในการศึกษาถึงต้นกำเนิดของชาติพันธุ์ในประเทศลุ่มน้ำโขงนั้น นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนมาก ผลของการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่ากลุ่มชนในประเทศลุ่มน้ำโขงรวมทั้งประเทศไทย ต่างมีความสัมพันธ์หรือกระทั่งสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษที่เป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศจีน อันเป็นคำตอบว่าเหตุใดประเทศไทยจึงควรมีการศึกษาเพื่อเติมเต็มคลังข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนให้สมบูรณ์

3.เป็นการสร้างองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาของประเทศไทยให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเทศจีนที่ผ่านมาเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากยังมีผู้รู้ภาษาจีนน้อย หนทางเดียวที่นักวิชาการชาวไทยส่วนใหญ่จะกระทำก็คือ การพึ่งข้อมูลที่ได้อากการศึกษาหรือการบันทึกของชาวตะวันตก แต่หลังจากที่มีการศึกษาค้นคว้า และมีผู้รู้ภาษาจีนมากขึ้น กลับพบว่าข้อมูลต่างๆ ที่ได้นั้น มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนไม่น้อยนำไปสู่การสรุปผลการวิจัยที่ไม่ถูกต้อง จะเห็นว่าหลังจากประเทศจีนเปิดประเทศแล้ว นานา

ประเทศสนใจศึกษาขุมคลังความรู้ที่ซ่อนตัวอยู่ในมานุษยวิทยาอย่างกว้างขวาง แต่ประเทศไทยเพิ่งจะเริ่มหันมาสนใจศึกษา และให้ความสำคัญในการศึกษาของคลังความรู้ด้านจีนศึกษาในระยะ 5- 10 ปีมานี้เอง แต่ปัญหาใหญ่ของการศึกษาความรู้ด้านจีนศึกษาที่คือภาษาจีนนั่นเอง นักวิชาการไทยที่นอกเหนือ จากนักวิชาการด้านภาษาจีนแล้ว มีไม่มากนักที่จะสามารถใช้ความรู้ภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยและสืบค้นข้อมูล ดังนั้นข้อความรู้ที่เกี่ยวกับจีนศึกษา ไม่ว่าจะเป็น ประวัติศาสตร์ สังคม ศิลปะ วรรณคดี ประเพณี วัฒนธรรม ปรัชญา ศาสนา เชื้อชาติ เป็นต้น หรือแม้กระทั่งภาษาจีนเองก็ยังมีไม่มากนัก ในขณะที่ความต้องการศึกษามีมากขึ้นทุกขณะ นักวิชาการชาวไทยที่มีความรู้ภาษาจีน ต่างทุ่มเทความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเทศจีนเป็นภาษาไทยเพื่อเติมเต็มองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาให้กับวงการการศึกษาของไทยอย่างไม่ลดละ

สถานภาพการศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยของจีนในประเทศไทย

คลังข้อมูลด้านชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน(รวมถึงชนกลุ่มน้อยในกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศจีน) ทั้งจากผู้เขียนชาวไทยและชาวต่างประเทศมีความหลากหลาย ที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษ เรียงลำดับปีก่อนหลังของผลงาน เช่น

ผลงานของ Marilyn Gregerson (1980) *Notes From Indochina on ethnic minority cultures* เป็นการรวบรวมบทความในหัวข้อชนกลุ่มน้อยในเวียดนาม

ผลงานของ Ma Yin (1989) *China's Minority Nationalities* เป็นข้อมูลกายภาพของชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนซึ่งสำรวจโดยนักวิทยาศาสตร์สังคมของจีนพบว่า มีกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยเป็นจำนวนมาก การสำรวจดังกล่าวได้มีการรวบรวมและจัดระบบเบื้องต้นเพื่อนำเสนอแก่ผู้อ่านในด้านประชากร การกระจายตัวของประชากร สายตระกูล ภูมิศาสตร์ ภาษา พิธีกรรมทางศาสนา ประเพณีในวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมของชนกลุ่มน้อย

ผลงานของ Dodd, W.C. (1996) เรื่อง *The Tai Race: Elder Brother of the Chinese* เป็นการสำรวจของผู้เขียนในจีนใต้ ลาว และเวียดนามเหนือ เป็นการสำรวจแบบชาติพันธุ์วิทยา ในหนังสือกล่าวเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ลักษณะนิสัย ประเพณี ทางภาษาของชนกลุ่มน้อยที่มีความหลากหลาย เป็นประโยชน์ต่อคนที่สนใจในประวัติศาสตร์ของคนที่ถูกกดขี่ ภาษาไท

ผลงานของ Schliesinger, Joachim(1998) เรื่อง Hill Tribes of Vietnam ความ เป็นมาของชาวเขาเผ่าต่างๆ เกี่ยวข้องกับประเพณีและนิสัยของ 50 ชนเผ่าที่อาศัยอยู่บนภูเขา ในเวียดนาม ในเล่มนี้จะอธิบายประวัติศาสตร์ เครื่องแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ ลักษณะของ บ้านเรือนและหมู่บ้าน กิจกรรมด้านการเกษตรและเศรษฐกิจ สังคมและการปฏิบัติศาสนกิจ ของแต่ละชนเผ่า ประเพณีที่หลากหลายของชนเผ่าต่างๆ

ผลงานของ Abadie, Maurice(2001) เรื่อง Minorities of the Sino-Vietnamese Borderland : with special reference to Thai Tribes บรรยายเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในชายแดนจีน-เวียดนาม โดยเฉพาะชนเผ่าไท เสนอสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับชาติพันธุ์วรรณา ของชนเผ่าที่อยู่ในทางตอนเหนือของประเทศเวียดนามและในมณฑลยูนนานของจีน

ส่วนที่เขียนเป็นภาษาจีน มีหนังสือเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยเป็นจำนวนมากและมี เนื้อหาหลากหลายด้าน เช่น ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การแต่งกาย ดนตรี ความเชื่อ เทศกาล สำคัญ ศาสนา ภาษา เศรษฐกิจ สังคม วรรณกรรม เรียงลำดับปีของผลงาน เช่น

ผลงานของ ฉี จิงฟู(祁庆富 Qí Qīngfù:1999) เรื่อง 《中国少数民族吉祥物》 Zhōngguó shǎoshù mínzú jíxiáng wù “วัตถุมงคลของชนกลุ่มน้อย”

ผลงานของ ตู๋ ย่าสยง(杜亚雄Dù Yàxióng:2002) เรื่อง 《中国少数民族音乐概论》 Zhōngguó shǎo shù mínzú yīnyuè gàilùn “ดนตรีของชนกลุ่มน้อยของจีน”

ผลงานของ ต้วน ลี่ผิง(段丽萍Duàn Lípíng:2002)เรื่อง 《中国少数民族宗教》 Zhōngguó shǎoshù mínzú zōngjiào “ศาสนาของชนกลุ่มน้อย”

ผลงานของ จง จื่อเจียน(钟志坚Zhōng Zhìjiān: 2002) เรื่อง 《中国少数民族故事》 Zhōngguó shǎo shù mínzú gùshi “เรื่องเล่าชาวชนกลุ่มน้อยของจีน”

ผลงานของ จ้าว ฟู่และคณะ(赵肤及其他Zhào Fū jí qítā :2006) เรื่อง 《少数民族的风情》 Shǎoshù mínzú de fēngqíng“ชนบทรรมนิยมชนกลุ่มน้อย” เป็นต้น

ส่วนข้อมูลในรูปแบบเว็บไซต์ภาษาจีนที่เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนก็มีเป็น จำนวนมาก ทั้งที่เป็นการรวมกลุ่มชนกลุ่มน้อยทั่วประเทศ หรือแบ่งแยกเฉพาะพื้นที่ เฉพาะ กลุ่ม เฉพาะเรื่อง ทำให้การสืบค้นข้อมูลสะดวกมาก

บทสรุปเกี่ยวกับสถานภาพการศึกษาเรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนของไทย

จากการสำรวจพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องชนกลุ่มน้อยของจีนที่เขียนเป็นภาษาไทย ยังมีอยู่ไม่มาก ทั้งยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เท่านัก ข้อมูลที่เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนที่เขียนเป็นภาษาไทยเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันปรากฏในหลายรูปแบบ ดังนี้

(1) เกิดจากการรวบรวมและจัดบันทึกอย่างคร่าวๆ ของนักสำรวจ เช่น **ชูเกียรติ(2541)** เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน ถิ่นที่อยู่และจำนวนประชากร แต่ไม่ได้ให้รายละเอียดอื่นใดเลย **วุฒิสานต์(2549)** เรื่อง จากทิเบตถึงทะเลจีนใต้ 26 นักเขียนกับเรื่องเล่าถึงแม่น้ำโขง เป็นหนังสือที่มีการดำเนินเรื่องราวหลักอยู่ที่เรื่องราวเกี่ยวกับแม่น้ำโขง มีการกล่าวถึงเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยบ้าง แต่ไม่ละเอียดชัดเจนมากนัก

(2) เป็นข้อมูลข้างเคียงที่เกิดจากการวิจัยสาขาอื่น เรียงตามลำดับปี เช่น **ปราณี(2535)** เรื่อง คำไท 6 ภาษา เป็นการเปรียบเทียบคำศัพท์ร่วมเชื้อสายภาษาไทยกับภาษาลื้อ ภาษาเต๋อหง ภาษาสุย ภาษาตัง และภาษาหลี่ ซึ่งภาษาดังกล่าวเป็นภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนทั้งสิ้น **ศรีศักรและปราณี(2536)** เรื่อง จ้วง : พี่น้องเผ่าไทยเก่าแก่ที่สุด เป็นการศึกษาค้นคว้าเรื่องชนชาติไทยโดยเสนอว่า จ้วง เป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนที่พูดภาษาไทย นับเป็นพี่น้องเผ่าไทยกลุ่มใหญ่สุดที่อยู่นอกดินแดนประเทศไทยและเป็นผู้สืบสานอารยธรรมดึกดำบรรพ์มานานกว่า 2,000 ปี **สุริยา(2537)** เรื่อง นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ รวมถึงภาษาของชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนด้วย **นก(2549)** เรื่อง วัฒนธรรมการบูชาโทเท็มของชนกลุ่มน้อยในจีน มีภาคผนวกที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับรายชื่อชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนเทียบภาษาจีน ภาษาโรมัน และภาษาไทย

(3) เป็นข้อมูลชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนที่มีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย หรือการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ที่มีความเกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน เรียงตามลำดับปี เช่น **สมใจและวีรพงศ์(2514)** เรื่อง สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ไทยลื้อ กล่าวถึงไทยลื้อซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ตอนใต้ของจีน มีวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับคนไทยทางภาคเหนือเป็นอย่างมาก สามารถสะท้อนถึงประวัติความเป็นมาและความเป็นอัตลักษณ์ของชาวไทยลื้ออย่างชัดเจน **สมลักษณ์(2537)** เรื่อง ย่าสิบสองปันนา...ตามหาญาติ เป็นเรื่องราวถิ่นกำเนิดของคนไทย โดยการเดินทางย้อนแม่น้ำโขงที่มีกระแสทวนที่เชี่ยวมากขึ้นสู่ “นครเชียงรุ่ง” ดินแดนแห่งอดีต

หนานจ้าว เพื่อพิสูจน์ถึงความเป็นญาติเผ่าไทย **ลักขณา(2539)** เรื่อง สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ลีซอ ชาวลีซอเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เคยอาศัยอยู่ในมณฑลยูนนานและอพยพเรื่อยมาจนถึงทางตอนเหนือของไทย พุทธภาษากลุ่มเดียวกันกับภาษามูเซอและอาข่าอันคือภาษาจีน-ทิเบต กลุ่มพม่า-โลโล **โสฬส(2539)** เรื่องสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ลาฮู่ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาวลาฮู่ ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เคยปกครองตนเองในการปกครองของจีน แต่เมื่อจีนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบจักรพรรดิ โครงสร้างการปกครองของลาฮู่จึงเปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดกบฏและถูกปราบปรามอย่างรุนแรง จึงได้อพยพพหาลี้กิ่นทำกินแห่งใหม่ ส่งผลให้ชาวลาฮู่ต้องอพยพย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในพม่าเรื่อยมาจนถึงไทย **ณัฐวิ และ วีระพงศ์(2540)** เรื่องสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : เมียน(เย้า) ชาวเย้าหรือเหยาเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งของจีน และมีบางส่วนอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย ผู้เขียนได้ไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนชาวเมียน และได้ค้นคว้าทางเอกสารเกี่ยวกับชีวิตของชาวเมียนเพื่อให้ข้อมูลสมบูรณ์สมบูรณ์ ซึ่งทำให้เรารู้จักและเข้าใจวิถีชีวิตและโลกทัศน์ของชาวเมียน(เย้า)มากยิ่งขึ้น

(4) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนเพียงบางส่วน เช่น **มิตร(2538)** เรื่อง การศึกษาชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนตอนใต้ เป็นการศึกษาและให้รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ ประเพณี วัฒนธรรม การตั้งถิ่นฐาน ศาสนา การปกครองของชนกลุ่มน้อยที่มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศจีนตอนใต้ **หลี่ ฟู่ซิน(2539)** เรื่องชาวจ้วง เป็นหนังสือที่เกิดจากการศึกษาเรื่องชนชาติไท ชาวจ้วงเป็นชนกลุ่มน้อยในมณฑลกวางซี ของประเทศจีนที่พูดภาษาดั้งเดิมคล้ายกับภาษาไทย โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับชนชาวจ้วงในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ การตั้งถิ่นฐาน ประเพณี วัฒนธรรม ภาษา เป็นต้น

ข้างต้นจะเห็นว่า ข้อมูลด้านชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนที่เป็นภาษาไทยยังมีอยู่น้อยมาก ในขณะที่ความต้องการ และความจำเป็นของข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวมีมาก ในปัจจุบัน หากต้องการศึกษาเรื่องราวต่างๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน รวมถึงชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยที่อพยพมาจากประเทศจีน เนื่องจากคลังข้อมูลเหล่านี้ในประเทศไทยยังขาดแคลนอยู่ ส่วนที่มีอยู่ก็ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นนักวิจัยต้องเสียเวลาเริ่มศึกษากันตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานเรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนเลยทีเดียว แต่ก็คงทำได้เพียงศึกษาเฉพาะกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตนเท่านั้น มิอาจศึกษาในภาพรวมได้ เราจึงมักพบข้อมูลด้านชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนในลักษณะเป็นเพียงข้อมูลข้างเคียงจากงานวิจัยอื่นเท่านั้น

บรรณานุกรม

ชลธิรา สัตยวัฒน์ (2544) สืบสานประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม ไปย๋ว.

การศึกษาเชิงมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ชูเกียรติ มุ่งมิตร (2546) ชนกลุ่มน้อยในจีน และถิ่นพำนัก. http://www.rta.mi.th/chukiat/story/people_chiness.html

เท่าคว่างแซ่งและอ้ายคำเรียบเรียง, เรณู วิชาศิลป์ ปวีรบรรต – แปล. (2544)

เชื้อเครือเจ้าแสนหวีสิบสองปันนา. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.

ณัฐวิ ทรรฐ และ วีระพงศ์ มีสถาน (2540) สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ :

เมี่ยน (เย้า).สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล.

นก อังโพธิ์ (2548) “การบูชาโทเท็มของชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน” วารสารจีน

ศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นวลจันทร์ ตูลารักษ์. (2547) ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาชาติไทย.

กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.

บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. (2547) ไทยสิบสองปันนาเล่ม 1 .พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ: ศยาม.

ปราณี กุลละวณิชย์. (2535) พจนานุกรมจ้วงใต้ – ไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ. (2527) ศัพท์ไท 6 ภาษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมษม สอดส่องกฤษ. (2555) สารานุกรมชนกลุ่มน้อยในประเทศสาธารณรัฐ

ประชาชนจีน. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

รัตนพร เศรษฐกุล (2539) ชาวจ้วง. เชียงใหม่: สุริวงค์บุ๊คเซ็นเตอร์.

ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์ (2539) สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ลีซอ .สถาบันวิจัย

ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

วุฒิสานต์ จันทร์วิบูล (2549) จากทิเบตถึงทะเลจีนใต้ 26 นักเขียนกับเรื่องเล่าถึง

แม่น้ำโขง. ง่ายงาม.

วิจิตราวาทกร (2549) งานค้นคว้าเรื่อง ชนชาติไทย . กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.

วีระพงศ์ มีสถาน (2544) สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ไทยใหญ่ .สถาบันวิจัยภาษา

และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมใจ แซ่โจ้ว และ วีระพงศ์ มีสถาน (2541) สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ไทยลื้อ .

- สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
 สมลักษณ์ วงษ์รัตน์ (2537) *ย่ำลิสองปันนา...ตามหาญาติ* . กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
 สุมิตร ปิติพัฒน์ (2541) *การศึกษาชนกลุ่มน้อยในประเทศจีนตอนใต้*.สถาบันไทย
 คติศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
 สุริยา รัตนกุล (2531) *นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์* . กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
 สุวัฒน์ คงแป้น (2549) *ชุมชนคนไทย* . กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
 โสฬส ศิริไสย (2539) *สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ : ลาฮู* .สถาบันวิจัยภาษาและ
 วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
 ศรัศักร วัลลิโภดม, และ ปราณี วงษ์เทศ.(2536)*จ้วง : พี่น้องเผ่าไทยเก่าแก่ที่สุด*.
 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
 Abadie, Maurice. (2001) . *Minorities of the Sino-Vietnamese
 Borderland : with special reference to Thai Tribes* . Bangkok: White
 Lotus.
 Benedict,Pal K. (1972) *Sino-Tibetan : a conspectus*(Princeton-
 Cambridge studies in Chinese linguistics 2) with contributing
 editor Jams A.Matisoff.New York, Cambridge U.Press,vi,230p.
 Dodd,W.C. (1996) *The Tai Race: Elder Brother of the Chinese* .
 Bangkok: White Lotus.
 Edmondson, J.A. and D.B. Solnit eds. (1997) . *Comparative Kadai: the
 Tai branch*. Dallas:Summer Institute of Linguistics and the
 University of Texas at Arlington.
 Marilyn Gregerson (1980) *Notes From Indochina on ethnic minority cultures* .
 Sil Museum Of Anthropology.
 Ma Yin (1989) *China's Minority Nationalities*. Foreign Languages
 Press. China (Yunnan) Schliesinger, Joachim . (1998) *Hill Tribes
 of Vietnam : volume 2 - profiles of existing hill tribe groups*.
 Bangkok: White Lotus.
 戴庆厦(1998) 《二十世纪的中国少数民族语言研究》. 书海出版社.
 戴庆厦(2003) 《现代语言学理论与中国少数民族语言学研究》(2003/1)
 民族出版社.
 杜亚雄(2002) 《中国少数民族音乐概论》上海音乐出版社: 上海.
 段丽萍(2002) 《中国少数民族宗教》云南民族出版社: 云南.
 葛尚(2002) 《中国少数民族现状与发展调查研究丛书》. 澜沧县拉祜族
 卷. 民族出版社.
 国家民族事务委员会经济发展司、国家统计局国民经济综合统计司State
 Ethnic Affairs Commission(seac).(2004) 《中国民族统计年

- 鉴》(China's Ethnic Statistical Yearbook) 民族出版社北京。
- 郝时远(2002) 《中国少数民族地图集》. 中国地图出版社.
- 黄行(2000) 《中国少数民族语言活力研究》. 中央民族大学出版社.
- 罗开云(2003) 《中国少数民族革命史》. 中国社会科学出版社.
- 普忠良(2004) 《彝族 -- 中国少数民族风情游丛书》. 中国水利水电出版社.
- 祁庆富(1999) 《中国少数民族吉祥物》四川民族出版社: 四川.
- 张江华(2003) 《中国少数民族现状与发展调查研究丛书》. 堆龙德庆县藏族卷. 民族出版社
- 赵肤及其他(2006) 《少数民族的风情》中国旅游出版社: 北京.
- 钟志坚(2002) 《中国少数民族故事》上海人民美术出版社: 上海.